

ŠAKIŲ RAJONO SINTAUTŲ PAGRINDINĖ MOKYKLA

Sintautai
2025 m.

TURINYS

I SKYRIUS.....	3
BENDROSIOS NUOSTATOS.....	3
1.1. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si)	3
1.2. Ugdymą(si) grindžiančios vertybės	4
1.3. Vaikų poreikiai	5
1.4. Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai.....	6
1.5. Regiono ypatumai ir įstaigos savitumas	6
1.6. Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas.....	7
II SKYRIUS.....	8
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI	8
III SKYRIUS	9
TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGYMO(SI) REZULTATAI	9
IV SKYRIUS	12
UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS	12
PAGRINDINĖS RAIDOS TEORIJOS.....	12
Vaiko galios	14
Ugdymo(si) sritis „Mūsų sveikata ir gerovė“	14
Ugdymo turinys vaikams iki 3 metų.....	14
Ugdymo turinys 4 – 6 metų vaikams.....	16
Ugdymo(si) sritis „Aš ir bendruomenė“	18
Ugdymo turinys vaikams iki 3 metų.....	18
Ugdymo turinys vaikams 4 - 6 metų.....	21
Ugdymo(si) kontekstai ir pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai	24
Ugdymo(si) sritis „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“	24
Ugdymo turinys vaikams iki 3 metų.....	24
Ugdymo turinys vaikams 4 - 6 metų.....	25
Ugdymosi kontekstai ir pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai.....	28
Ugdymo(si) sritis „Aš kalbų pasaulyje“	28
Ugdymo turinys vaikams iki 3 metų.....	28
Ugdymo turinys vaikams 4 - 6 metų.....	30
Ugdymosi kontekstai ir pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai.....	31
Ugdymo(si) sritis „Kuriu ir išreiškiu“	32
Ugdymo turinys vaikams iki 3 metų.....	32
Ugdymo(si) sritis „Kuriu ir išreiškiu“	34

Ugdymo turinys vaikams 4-6 metų.....	34
Ugdymo(si) kontekstai ir pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai.....	37
Ugdymo(si) sritis „Mūsų sveikata ir gerovė; Aš ir bendruomenė; Tyrinėju ir pažįstu aplinką; Aš kalbų pasaulyje; Kuriu ir išreiškiu“	37
Ugdymo turinys vaikams iki 3 metų.....	37
Ugdymosi kontekstai ir pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai.....	41
Vaikų ugdymo(si) kontekstai.....	41
V SKYRIUS	44
VAIKŲ UGDYMO SI PAŽANGA, UGDYMO SI TĘSTINUMAS.....	44
PRIEDAI	47

PRITARTA
Šakių rajono savivaldybės mero
2025 m.
potvarkiu Nr.

PATVIRTINTA
Šakių rajono Sintautų pagrindinės
mokyklos direktoriaus 2025 m.
įsakymu Nr. V-

ŠAKIŲ RAJONO SINTAUTŲ PAGRINDINĖS MOKYKLOS

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

Ikimokyklinio ugdymo programa (toliau – Programa) skirta vaikams nuo gimimo iki 6 metų ugdymui(si), siekiant užtikrinti kokybišką ikimokyklinį ugdymą(si) ir ugdymo(si) tęstinumą.

Programą sudaro: bendrosios nuostatos, ikimokyklinio ugdymo principai, tikslas, uždaviniai, ugdymo(si) rezultatai, ugdymo(si) turinys, procesas ir aplinkos, vaikų ugdymo(si) pažanga ir tęstinumas.

Programa parengta vadovaujantis Ikimokyklinio ugdymo gairėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2023 m. rugsėjo 4 d. įsakymu Nr. V-1142 „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo”.

Programos turinys grindžiamas požiūriu į vaiką ir jo ugdymąsi vaikystėje, vaiko raidą, poreikius, ugdymo(si) būdus.

1.1. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si)

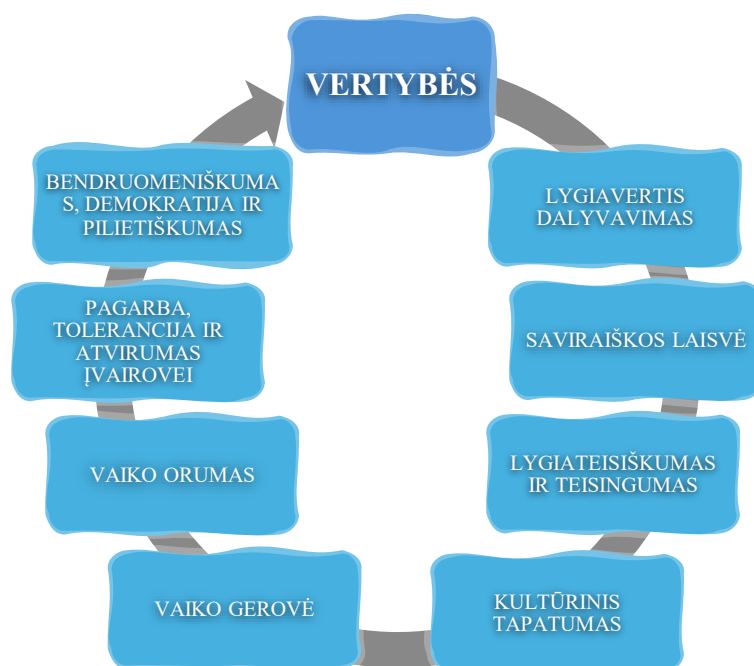
Kiekvieno vaiko raida ir ugdymas(is) pasižymi unikaliais bruožais, gebėjimais, tempu. Įstaigos bendruomenės komanda kuria saugią ir jaukią aplinką, kurioje vaikas jaučiasi mylimas, svarbus, drąsiai reiškiantis savo mintis, emocijas ir jausmus. Sudaro sąlygas plėtoti prigimtines galioms, pripažįsta ir gerbia skirtybes, pasiekimų įvairovę, kuria galimybes skleistis vaikų unikalumui bei individualumui. Siekiama turtinti, plėsti ir kompensuoti nepalankioje aplinkoje augančių vaikų patirtis, kuriamos vaikus ugdyti įgalinančios socialinės ir kultūrinės aplinkos. Vaikų ugdymas(is) yra nuolatinis vidinių galių plėtojimas naujų patirčių pagrindu. Jų raidai ir ugdymui(si) svarbiausios yra jautrios socialinės sąveikos, grindžiamos dialogiškumo principu.

Ugdytojai parenka vaikams aktualų turinį ir veiklas, pritaikydami pedagogines strategijas, metodus, remiasi pažangių užsienio šalių metodikų praktikomis.

1.2. Ugdymą(si) grindžiančios vertybės

Mokyklos vertybės yra glaudžiai susijusios su universalaus dizaino mokymuisi (UDM) principais, nes abi kryptys kuria įtraukią, lygiavertę ir prieinamą ugdymosi aplinką kiekvienam.

Ikimokyklinės programos turinys grindžiamas požiūriu į vaiką ir jo ugdymą(si) sąlygotomis vertybėmis (ž.1 pav.):

1 pav. Ugdymą(si) grindžiančios vertybės.

Vaiko orumas kiekvieno vaiko nelygstamos vertės, autentiškumo, unikalumo pripažinimas ir puoselėjimas.

Vaiko gerovė – vaikų gerovės pirmumo pripažinimas, puoselėjant vaiko saugumą, sveikatą, darną su savimi ir kultūrine, socialine bei fizine aplinka.

Saviraiškos laisvė - kiekvieno vaiko kūrybinio potencialo ir laisvės išreikšti save pripažinimas, palaikymas ir skatinimas.

Lygiavertis dalyvavimas – lygiavertėmis sąveikomis grindžiamo ugdymo(si) vertės pripažinimas, sudarant maksimalias sąlygas kiekvienam vaikui dalyvauti bendrame ugdymosi procese ir pašalinant ugdymosi kliūtis.

Lygiateisiškumas ir teisingumas – vienodų teisių augti ir ugdytis visiems pripažinimas, užtikrinant galimybes kiekvienam vaikui optimaliai vystyti ir reikšti savo potencines galias nepriklausomai nuo priežasčių, susijusių su lytimi, sveikata, socialine ir kultūrine padėtimi. Minimizuojamos atskirties ir diskriminavimo galimybės, atstovaujama vaikų teisėms mokykloje ir už jos ribų.

Pagarba, tolerancija ir atvirumas įvairovei – atviros, pagarba, empatija ir tolerancija grindžiamos ugdymo(si) aplinkos kūrimas, pripažįstant įvairovę kaip vertybę ir sudarant sąlygas visiems vaikams sėkmingai dalyvauti, natūraliai priimant prigimtinius ir kultūrinius skirtumus.

Bendruomeniškumas, demokratija ir pilietiškumas – pagarba asmeniui grindžiamos demokratinės aplinkos kūrimas, priklausymo bendruomenei jausmo puoselėjimas, atsakomybės už save ir kitus ugdymasis.

Kultūrinis tapatumas – pagarbos savo šalies kultūrai (gimtajai kalbai, etninei kultūrai, tautos istorijai) puoselėjimas, padedant vaikui išreikšti save kaip savo šalies kultūros dalyvį ir kūrėją ir pozityviai priimti kitų kultūrų savitumą.

1.3. Vaikų poreikiai

Programa sukuria prielaidas užtikrinti pagrindinių, kiekvienam vaikui aktualių poreikių tenkinimą ir turtinimą (ž. 2 pav.).

Žaidimo poreikis – turėti laisvę, pakankamai laiko, erdvės, žaidimo partnerių ir galimybę per bendrus žaidimus kurti vaikų kultūrą. Pripažįstama žaidimo, kaip savarankiškos vaikų veiklos, nelygstama vertė. Nuolat stebėdami ir tinkamoje situacijoje jautriai įsitraukdami į žaidimus, suaugusieji padeda vaikams augintis žaidimo gebėjimus.

Saugumo poreikis – jaustis saugiam, gerbiamam, matomam, girdimam, tinkamai globojamam, sulaukti paramos ir pagalbos, kai jos reikia. Ugdant vaikus rūpinamasi ne tik užtikrinti jų saugumą, bet ir juos pačius pagal jų galias įtraukti į rūpinimąsi savo bei kitų saugumu.

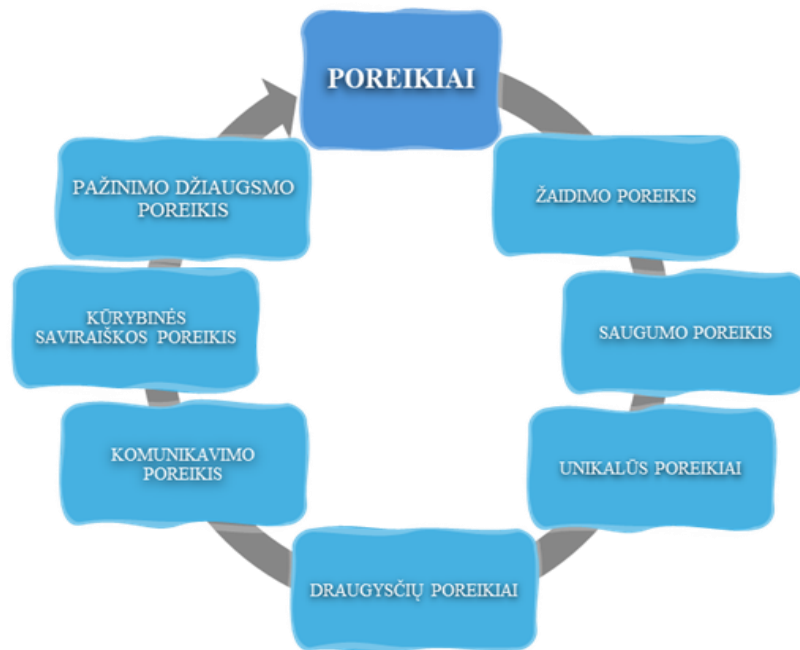
Draugysčių poreikis – jaustis priimamam, jausti bendrumą, lygiavertiškumą su kitais, kitų paramą, artimumą, turėti vieną ar keletą artimesnių draugų. Sukuriama ugdymo(si) aplinka, skatinanti vaikus tyrinėti ir atrasti, kaip būti, gyventi ir veikti drauge.

Komunikavimo poreikis – dalintis su kitais emocijomis, mintimis, idėjomis žodžiu ir nežodinėmis priemonėmis (mimika, judesiu, piešiniu, muzikos kūriniais ir pan.). Vaikams sudaromos sąlygos išbandyti įvairias komunikavimo su vaikais ir suaugusiais priemonėmis ir atrasti pagarbaus, veiksmingo bendravimo būdus.

Pažinimo džiaugsmo poreikis – smalsauti, tyrinėti, klausinėti, aiškinti(s), kurti ir išbandyti, džiaugiantis naujais atradimais ir gebėjimu pažinti. Taikydami ugdymo(si) procese įgytas patirtis vaikai kuria ir perkuria savo teorijas apie pasaulį.

Kūrybinės saviraiškos poreikis – tyrinėti ir atrasti unikalios savo kūrybinės galios per įvairias veiklas. Kuriamos ir spontaniškų, ir kryptingų veiklų galimybės, palankios atsiskleisti vaikų interesams, gabumams ir auginti savitą raiškos stilių.

Unikalūs kiekvieno vaiko poreikiai, tarp jų ir specialieji poreikiai (ž. 2 pav.).

2 pav. Vaikų poreikiai.

1.4. Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai.

Tėvai (globėjai) ir įstaigos bendruomenė glaudžiai bendradarbiauja, nes visų poreikiai bendri - kurti saugią, palaikančią ir įtraukiančią aplinką, kurioje vaikai galėtų augti ir tobulėti. Bendravimas ir bendradarbiavimas su šeima grindžiamas abipusiu supratimu, susitarimų kultūros kūrimu, atsakomybe, pagarba, pagalba, konfidencialumu. Atvira tėvų (globėjų) ir pedagogų komunikacija, aiškos taisyklės, padeda sukurti palaikymo ryšį, kuris užtikrina saugumą ir motyvaciją vaikui įstaigoje ir namuose, skatina pažangą, gerina ugdymo(si) kokybę. Siekdami užtikrinti tėvų (globėjų) poreikius, atsižvelgiame į šeimų lūkesčius: vaiko adaptacija, teigiamas mikroklimatas, asmeninė kiekvieno vaiko ūgtis, fizinis aktyvumas, netradicinės ugdymosi aplinkos. Vaiko šeima įtraukiama į ugdymo procesą, siekiant, kad vaiko tėvai (globėjai) dalyvautų ugdymo procese ir taptų aktyviais bendruomenės nariais. Tėvai (globėjai) turi galimybę dalyvauti įstaigos veiklose (siūlyti idėjas, teikti patarimus, dalyvauti renginiuose, projektuose, išvykose, edukacijose, kurti vidaus ir lauko aplinkas). Tėvai (globėjai) reguliariai informuojami apie vaiko pažangą, ugdymo programas, procesą, renginius, seminarus, mokymus, apie raidos ypatumus, pedagogo ugdymo metodus, socialines paslaugas, paramos šeimoms teikimą ir kt.

Tėvai (globėjai) džiaugiasi estetiška aplinka, maloniu bendruomenės bendravimu, vaikų dalyvavimu konkursuose, projektinėse veiklose, sportiniuose renginiuose, edukacinėse išvykose ir kt.

Aktyviai bendradarbiaujama su Sintautų miestelio įstaigomis - organizuojami bendri renginiai, akcijos, parodos, edukacinės veiklos ir kt.

1.5. Regiono ypatumai ir įstaigos savitumas

Ugdymo programoje atsižvelgiama į reikšmingus geografinius, kultūrinius, socialinius, istorinius Šakių rajono savivaldybės ypatumus. Šakių kraštas, jo apylinkės išsiskiria savo geografine padėtimi, istoriniu paveldu ir kultūrinėmis tradicijomis, kurios integruojamos į ikimokyklinio ugdymo procesą.

Sintautų pagrindinė mokykla (J. Pikčilingio g.1, Sintautų mstl., Šakių r.) - atvira pokyčiams, lanksti, inovatyvi, padedanti sukurti teigiamą, palaikančią, motyvuojančią ugdymo(si) aplinką, atsižvelgianti į kiekvieno vaiko poreikius, sudarant sąlygas laisvai išreikšti save, tobulėti ir pasirengti ateities iššūkiams. Įstaigoje teikiamos kokybiškos ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo paslaugos, tenkinančios ugdytinių saviraiškos poreikius. Sudarytos kiekvienam vaikui atitinkančios jo galias ugdymo(si) aplinkos, plėtojančios jo unikalius gebėjimus ir kompetencijas taip, kad pasiekęs atitinkamą brandą, jis galėtų sėkmingai ugdytis toliau. Mokykloje dirba kvalifikuoti švietimo pagalbos specialistai - logopedas, specialusis pedagogas, psichologas, socialinis pedagogas, visuomenės sveikatos specialistė. Veikia Vaiko gerovės komisija, kuri ne tik atlieka vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, pirminį įvertinimą, bet sprendžia ir kitus vaiko gerovės klausimus. Didelis dėmesys skiriamas glaudžiam bendradarbiavimui su šeima.

Mokykla pasižymi regiono patrauklumu bei galimybe lankytis Zanavykų muziejuje, Vinco Kudirkos muziejuje, Sudargo piliakalniuose, Gelgaudiškio dvare ir parkuose, kur kuriame ugdymo(si) kontekstus bei skatiname vaikų fizinį aktyvumą. Kadangi mokykla įsikūrusi mažame miestelyje yra galimybė ugdymą vykdyti ne tik įstaigos vidaus ir lauko erdvėse, bet ir netradicinėse aplinkose (biblioteka, kultūros centras, miestelio parkas, P. Vaičiaičio muziejus). Ikimokyklinio ugdymo mokytojai, organizuoja STEAM, STREAM veiklas, didelį dėmesį skiria patirtiniam ugdymui(si), dalyvauja projektuose, skirtuose sveikai mitybai ir judėjimui.

1.6. Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas

Mokytojai ir švietimo pagalbos specialistai kompetentingi, nuolat besimokantys ir tobulinantys kvalifikaciją – dalyvauja ilgalaikiuose mokymuose, seminaruose, išvažiuojamuosiuose kvalifikacijos kėlimo renginiuose, bendradarbiauja tarpusavyje ir su kitomis šalies įstaigomis.

Pedagogai inicijuoja, organizuoja ir dalyvauja rajono, respublikos bei tarptautiniuose projektuose, seminaruose, pasidalinimo gerosios patirties renginiuose, akcijose, konkursuose, virtualiose parodose ir kt.

Mokytojai nuolat domisi švietimo naujovėmis, reaguoja į pokyčius, naudoja įvairius ugdymo(si) metodus ir būdus, ugdymo(si) strategijas, apmąsto ir įsivertina savo veiklą, skleidžia gerąją darbo patirtį.

Vaikų ugdymo procese pedagogai sukuria iššūkius, provokacijas, ugdymo(si) kontekstus, kuria žaidybines aplinkas, motyvuoja ir padrąšina, savo pavyzdžiu rodo mandagų bendravimą, skatina, inspiruoja, įkvepia, taiko vaikų veiklose informacines technologijas, ugdo vaikų savarankiškumą, turtina vaikų patirtį (išvykomis, pokalbiais, stebėjimais ir kt.), skatina vaikus tyrinėti, eksperimentuoti, rinktis įvairias priemones, stebi, fiksuoja, analizuoja vaikų veiklą, reaguoja į vaikų refleksiją, supažindina tėvus (globėjus) su vaiko gebėjimais ir pasiekimais.

II SKYRIUS

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Ikimokyklinio ugdymo programa parengta vadovaujantis svarbiausiais ikimokyklinio ugdymo principais, užtikrinančiais ugdymo(si) kryptingumą, integralumą, veiksmingas ugdomasias sąveikas ir ugdymo(si) kokybę:

Ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas. Ikimokyklinio ugdymo(si) procesui būdinga ugdymo(si) ir priežiūros vienovė. Kiekviena suplanuota ir nesuplanuota sąveika bei kasdienė rutina yra ugdanti, turtinanti vaiko patirtį. Saugus vaiko emocinis ryšys su mokytoju sukuria prielaidas visavertei vaiko raidai ir ugdymui(si).

Vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas. Ugdymo(si) procese atsižvelgiama į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę ir skatinama visapusiška vaiko raida - fizinė, emocinė, socialinė, pažinimo, komunikavimo, meninės raiškos.

Žaismės principas. Žaismingumas yra viso ikimokyklinio vaikų ugdymo(si) pagrindinis bruožas, neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo, kūrybos dalis, o žaidimas – svarbiausia savarankiška vaiko veikla.

Sociokultūrinio kryptingumo principas. Ugdymas(is) yra grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti į supančią kultūrinę aplinką ir didinančiomis atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei;

Integralumo principas. Siekiama visuminės vaikų raidos, užtikrinamas darnus visų pasiekimų sričių gebėjimų plėtojimas, ugdymo(si) sričių tarpusavio ryšiai, vidinės turinio sąsajos kiekvienoje ugdymo(si) srityje, vaikų veiklos integralumas.

Įtrauktiems principas. Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę.

Kontekstualumo principas. Vaikų ugdymas(is) vyksta estetiškuose, į veiklą įtraukiančiuose, vaikų iniciatyvoms atviruose artimiausios socialinės, kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose, siekiama vaikų ugdymo(si) patirčių aktualumo, prasmingumo.

Vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas. Aplinkos, sąveikos, bendros prasmės kuriamos įsiklausant ir atliepiant vaikų poreikius, interesus, iniciatyvas, nuomonę, drauge priimant sprendimus.

Lėtojo ugdymo(si), užtikrinančio gilų įsitraukimą, principas. Vaikai giliai išgyvena ir pajaučia kiekvieną **čia ir dabar** momentą, kai skiriama pakankamai laiko kasdienei rutinai, tyrinėjimo ar kūrybos procesui, nuostabai ir atradimo džiaugsmui.

Reflektyvaus ugdymo(si) principas. Mokytojas drauge su vaiku emocijomis ir veiksmais atspindi vaiko veikimo patirtis. Su vaikais drauge, pagal jų gebėjimus, apmąstomos emocijos, veiklos ir jų rezultatai, numatomas tolesnis veikimas. Mokytojai apsvarsto autentiškas vaikų patirtis, veiklos kokybę ir savo pedagoginių sprendimų poveikį vaikų ugdymui(si).

Šeimos ir mokyklos partnerystės principas. Mokykla ir šeima (globėjai) bendradarbiauja rengiant Programą, užtikrinant ugdymo(si) tęstinumą ir dermę, kuriant susitelkusią, kartu besimokančią bendruomenę. Tėvai (globėjai) ir mokyklos darbuotojai pasitiki vieni kitais ir veikia dėl vaikų interesų.

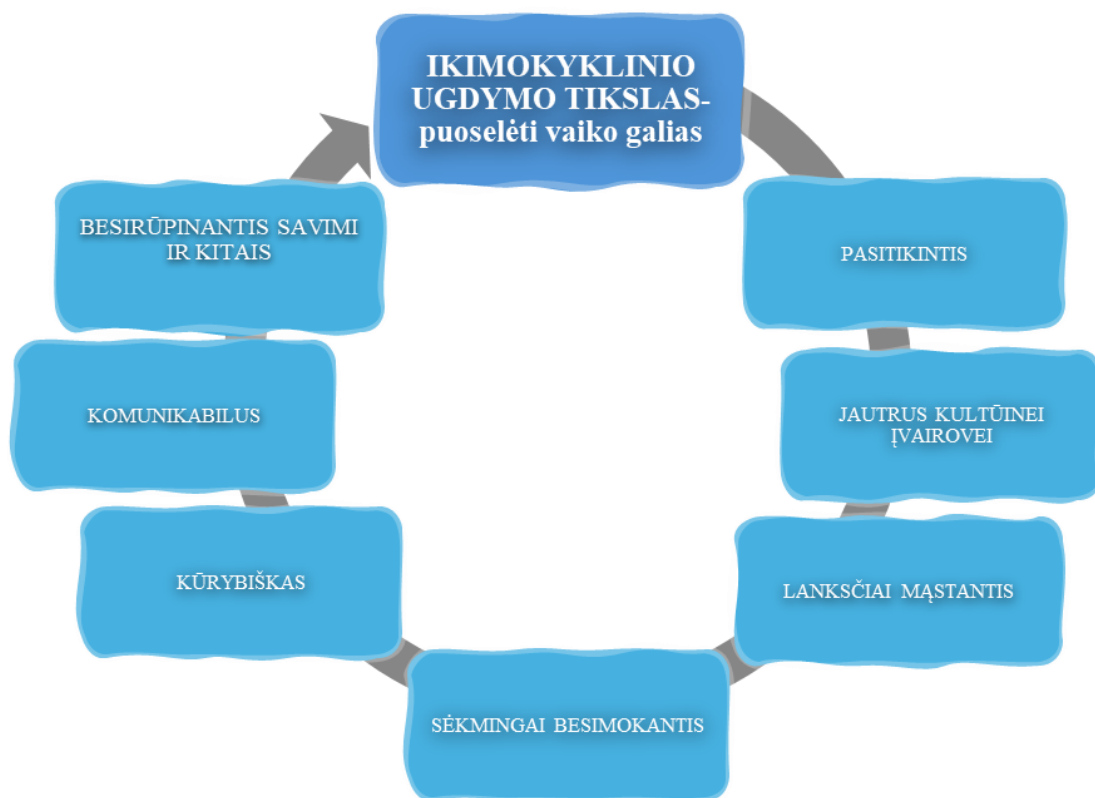
Tęstinumo principas. Vaiko ugdymas yra nuoseklus ir nenutrūkstantis procesas, kuris jungia skirtingus vaiko raidos etapus, kontekstus ir ugdymo formas.

Atsinaujinimo principas. Ugdymo turinys, metodai ir visa ugdymo programa nėra statiški – jie nuolat peržiūrimi, atnaujinami ir pritaikomi prie besikeičiančių vaiko poreikių, šiuolaikinės visuomenės aktualijų, pedagoginių inovacijų.

III SKYRIUS

TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGYMO(SI) REZULTATAI

3.1. Ikimokyklinio ugdymo tikslas – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis. (ž. 3 pav.)

3 pav. Ikimokyklinio ugdymo tikslas.

3.2. Ikimokyklinio ugdymo programos uždaviniai:

1. Sudaryti sąlygas kiekvienam vaikui dalyvauti bendrose ugdymo(si) veiklose, eliminuojant galimus ugdymo(si) barjerus.
2. Derinant kryptingą mokytojo ir spontanišką vaiko veiklą, organizuoti patirtinį ir visuminį ugdymą(si), pripažįstant žaidimą kaip veiksmingiausią ugdymo(si) metodą.
3. Kurti lėtąjį ugdymą(si) ir tyrinėjimą skatinančius kontekstus, siekiant patirti vaikui atradimo džiaugsmą.
4. Siekiant užtikrinti kiekvieno vaiko ugdymo(si) sėkmę, jo daromą pažangą sistemingai fiksuoti, vertinti ir aptarti su tėvais (globėjais).

5. Plėtoti šeimos įsitraukimą į ugdymo procesą, stiprinant ryšį tarp šeimos ir ugdymo įstaigos.

3.3. Ugdymo(si) rezultatai.

1. Įgyvendinant įtraukųjį ugdymą: visiems vaikams bus suteikiamos vienodos galimybės tyrinėti, žaisti ir mokytis kartu.

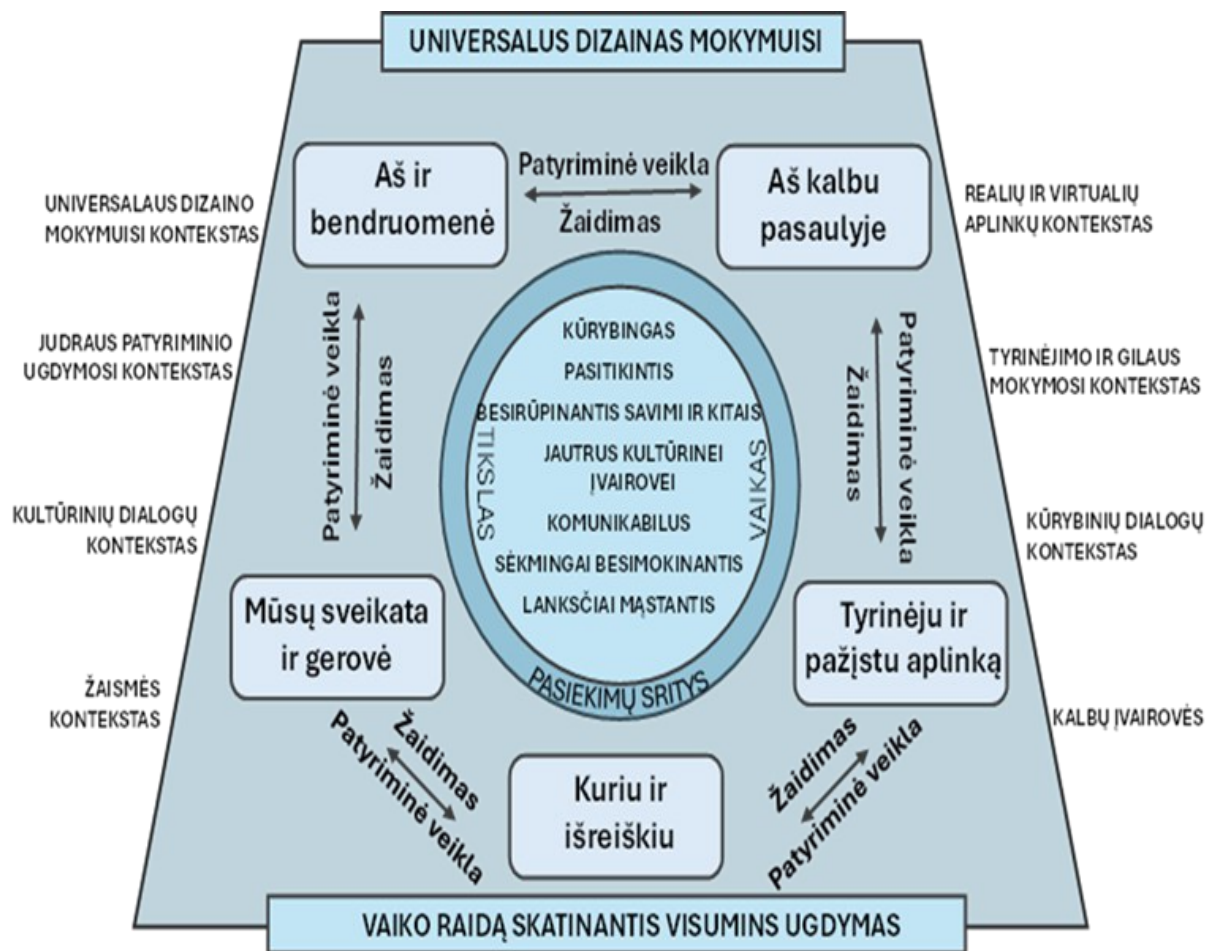
2. Ugdymo procesas bus grindžiamas žaidybine, patirtine ir integruota veikla, kurioje vaiko saviraiška ir mokytojo kryptinga pagalba veiks kartu. Žaidimas bus pripažintas pagrindiniu ugdymo metodu, leidžiančiu vaikams įgyti patirties ir lavinti gebėjimus holistiškai.

3. Vaikai aktyviai tyrinės aplinką savo tempu, patirdami atradimo džiaugsmą, o ugdymo aplinkos ir veiklos skatins jų smalsumą, kūrybiškumą ir savarankišką ugdymą(si).

4. Vaiko ugdymosi pažanga bus nuosekliai stebima, fiksuojama ir aptariama su tėvais, užtikrinant bendrą ugdymo(si) kryptį ir kiekvieno vaiko individualios pažangos siekį.

5. Šeima aktyviau įsitrauks į vaiko ugdymą, dalyvaus ugdymo(si) veiklose ir bendradarbiaus su mokytojais, stiprinant pasitikėjimu grįstą ryšį tarp šeimos ir ugdymo įstaigos.

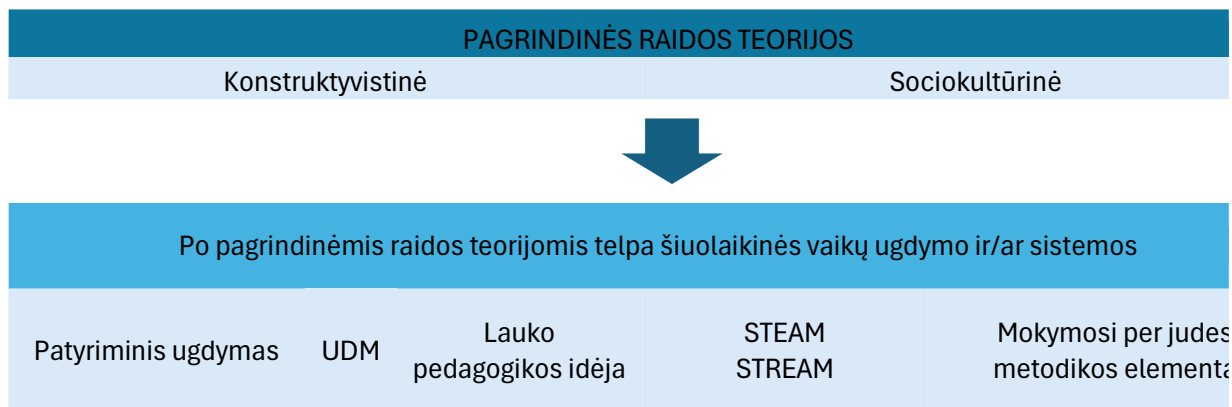
3.4. Konceptualus ugdymo modelis. Šiuo modeliu siekiama sukurti lanksčią, adaptuotiną ugdymo(si) aplinką, kuri atitinka vaiko poreikius, galias, gebėjimus, šeimos ir visuomenės lūkesčius. Ugdymo(si) pagrindas yra vaikas ir septynios jo plėtojamos galios, kurios formuojamos per įvairias visuminio ugdymo(si) sritis. Kiekviena vaiko raidą skatinanti visuminio ugdymo(si) sritis yra pritaikyta stiprinti ir ugdyti tam tikras vaiko galias, kurios būtinos siekiant visapusiško asmenybės augimo, per konkrečius vaiko pasiekimus (ž. 4 pav.).

4 pav. Šakių rajono Sintautų pagrindinės mokyklos konceptualus ugdymo modelis.

IV SKYRIUS

UGDymo(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS PAGRINDINĖS RAIDOS TEORIJOS

5 pav. Pagrindinės raidos teorijos ir šiuolaikinės vaikų ugdymo teorijos.

Į vaiką orientuoto ugdymo teorija – į ugdymą žvelgiama iš vaiko perspektyvos. Ugdymo procese sudaromos sąlygos vaikams patiems aktyviai veikti, tyrinėti, kurti. Daugiau dėmesio skiriama spontaniškam, vaiko inicijuotam ugdymui. Mokytojai taiko įgalinančius, provokuojančius iššūkius, paremia vaiko ugdymą(si). Ši teorija siekia ugdyti vaiką kaip visapusišką asmenybę, pasirengusią gyventi ir veikti besikeičiančioje aplinkoje.

Konstruktyvizmo raidos teorija – vaikas yra pats aktyviai besimokantis, kuriantis, veikiantis.

Sociokultūrinė teorija – vaikas, aktyviai sąveikaudamas su aplinkiniais, plėtoja savo psichines galias, kuria savo asmenybę. Pasaulį jis suvokia kaip vienybę ir neskaidomą.

Universalaus dizaino ugdymui(si) strategija – yra svarbi siekiant lanksčią, įtraukiančią ir visiems prieinamą ugdymo(si) aplinką. Ji užtikrina, kad visi vaikai, nepriklausomai nuo jų gebėjimų ir poreikių, turėtų galimybę ugdytis ir sėkmingai pasiekti ugdymo(si) tikslus.

Pasak J. Piaget vaikai mąsto kitaip nei suaugusieji, vaikai pereina skirtingus pažintinės (kognityvinės) raidos etapus, jų mąstymas tampa vis sudėtingesnis jiems sąveikaujant su aplinka. Ugdymas nėra vien tik pažintinė veikla – jis apima emocinę, komunikacinę, socialinę ir fizinę raidą. Todėl svarbu kurti balansą tarp skirtingų ugdymo sričių, kad vaikas augtų visapusiškai išsivystęs asmuo, pasiruošęs iššūkiams tiek mokykloje, tiek kasdieniniame gyvenime.

Sintautų pagrindinės mokyklos ikimokyklinio ugdymo turinys orientuotas į vaiko asmenybės vystymąsi, kur ugdymo principai yra individualizuotas bei diferencijuotas požiūris į kiekvieną vaiką. Ugdymo(si) metodai, būdai, priemonės yra parenkami pagal vaikų amžių, gebėjimus, poreikius ir ugdymo(si) tikslus. Vaikai savo patirtį kaupia žaisdami, bendraudami, veikdami, tyrinėdami ir eksperimentuodami. Tai skatina smalsumą, aktyvų mokymąsi per patirtį. Žaidimas leidžia vaikams įgyti naujų žinių, lavina kūrybiškumą, socialinius ir emocinius įgūdžius.

Ikimokyklinio ugdymo turinys praturtintas įvairiomis pedagoginėmis strategijomis, siekiant pritaikyti ugdymą kiekvieno vaiko poreikiams ir interesams. Visuminiu kūrybiniu ugdymo metodu skatinamas kūrybiškumas ir meninė saviraiška, integruojamos įvairios meninės veiklos į kasdienį

vaiko ugdymą(si). **Patyriminis ugdymas(is)** – apima įvairias vaikų veikas, kurios vyksta per pojūčius ir aktyvius veiksmus: judėjimą, stebėjimą, tyrinėjimą, eksperimentavimą, kūrimą, modeliavimą, refleksiją. Šio proceso metu vaikai susipažįsta su pasauliu jiems priimtinu tempu, įgyja naujų patirčių ir gilina jau turimas žinias. Mokytojai veikia kaip pagalbininkai, fiksuojantys vaikų patirtį. **STEAM ir STREAM** ankstyvojo patirtinio ugdymo(si) koncepcija integruojama į kasdienes veiklas, žaidimus, patirtinę veiklą, įvairius projektus. Pagrindinis **Lauko pedagogikos** elementų taikymo principas – ugdymo proceso perkėlimas į lauką, į atvirą erdvę, kurioje gali vykti integruotas, patyrimais grįstas ugdymas(is), glaudžiai susietas su mus supančiu pasauliu ir tarpusavio santykiais, ryšiu su gamta. Ugdymui siekiama pasitelkti kuo natūralesnes gamtines priemones, prikelti nereikalingus ir išmetamus daiktus antram gyvenimui, juos paverčiant ugdymo priemonėmis.

Mokymosi per judesį metodika remiasi idėja, kad fizinis aktyvumas padeda vaikams geriau įsisavinti žinias, ugdyti motorinius įgūdžius, dėmesį, socialinius gebėjimus ir emocinę savireguliaciją. Tai mokymasis per žaidimą, muzikinis ir ritminis lavinimas, judėjimo integravimas į kasdienes veiklas ir kt.

Ugdymo(si) proceso organizavimas remiasi:

Visuminiu ugdymu(si), kuris yra pagrindinė ikimokyklinio ugdymo(si) kryptis, lemianti vaikų emocinių, socialinių, fizinių, pažinimo, kalbos, kūrybos galių plėtojimąsi.

Vaiko žaidimu, kuris yra paties vaiko kuriama ir valdoma veikla, kuomet sutelkiamos visos jo galios.

Patirtinė veikla, kuri skatina vaiko ugdymą(si) veikiant ir tyrinėjant.

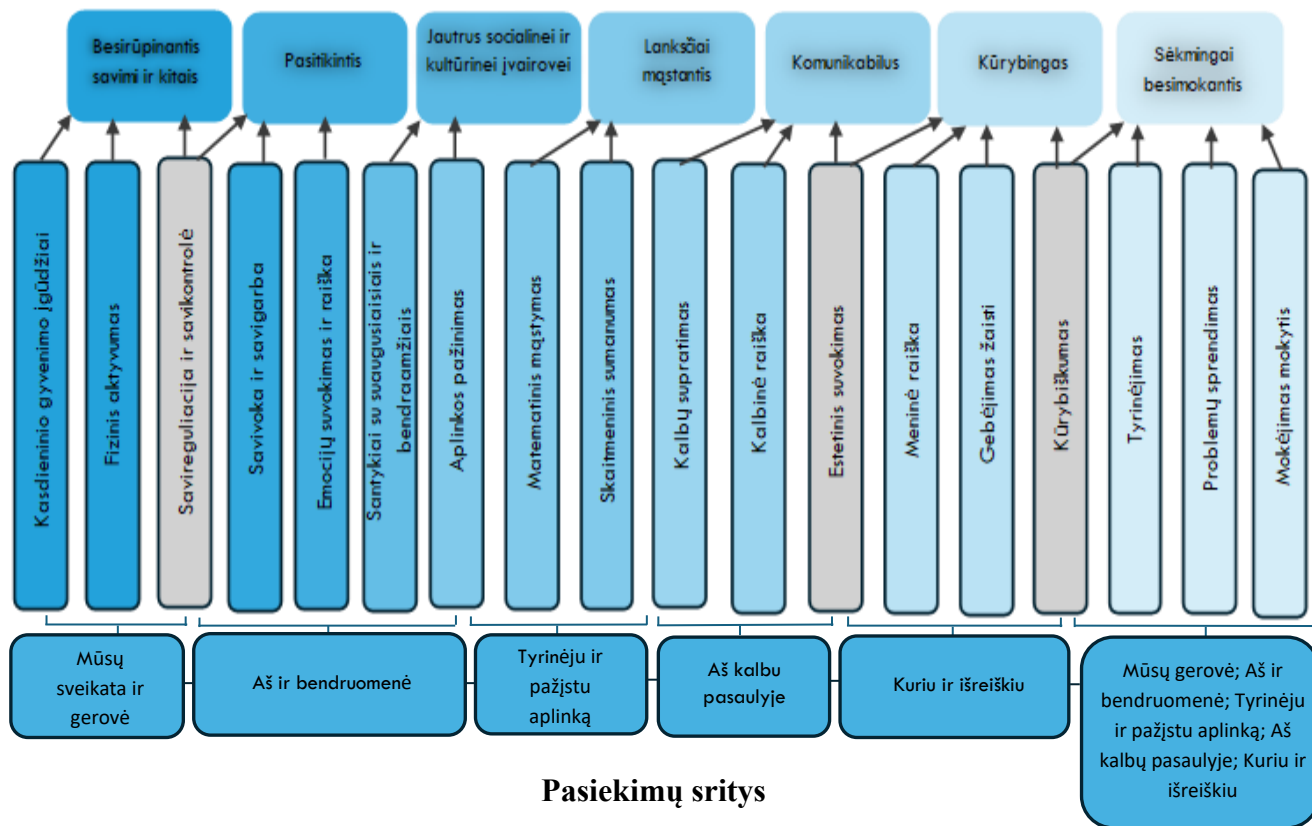
Universaliu dizainu mokymuisi, kuris užtikrina kiekvieno vaiko skirtų pripažinimą, priėmimą, sukuriant sąlygas įsitraukti į bendrą ugdymo(si) procesą.

Mokytojas padeda vaikui pažinti pasaulį, moko juos bendrauti, tyrinėti, spręsti problemas ir savarankiškai mokytis per žaidimą. Jis skatina vaiko smalsumą, drąsina jį klausti, tyrinėti ir atrasti naujus dalykus. Mokytojas palaiko ryšį su tėvais, dalinasi pastebėjimais apie vaiko raidą ir jo ugdymo(si) pažangą.

Turinys – dėmesys tikslingsiems, iššūkiams keliančioms ugdymo(si) aplinkoms, nepertraukiamam vaiko veikimui.

Mokymas(is) – procesas, kurio metu vaikas aktyviai įgyja žinių, įgūdžių ir patirties per žaidimą, socialinę sąveiką ir kasdienę veiklą. Tai natūralus, patyriminis ugdymas(is), paremtas vaiko smalsumu ir tyrinėjimu.

Vaiko galios

6 pav. Ugdomo(si) turinys: vaiko galių auginimo schema.

Ugdomo(si) sritis „Mūsų sveikata ir gerovė“

Ugdomo turinys vaikams iki 3 metų

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/76bb8f404b5911ee8185e4f3ad07094a/asr>

BESIRŪPINANTIS SAVIMI IR KITAIS	
Pasiekimų sritis	Ugdomo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Kasdienio gyvenimo įgūdžiai <i>Vertybinė nuostata.</i> Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo, rodo pradinius saugaus elgesio mokykloje įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis gatvėje, butyje, gamtoje	Susipažįsta su sveikatai palankiu maistu. Ragauja įvairaus skonio maistą. Žaidžiant siužetinius žaidimus „virtuvėlėse“, turtina žodyną apie vaisius, daržoves, indus, įrankius. Tyrinėja sveiko maisto piramidę. Ugdomi kūno priežiūros įgūdžius, susipažįsta su higienos priemonėmis. Suaugusiems padedant ruošia maistą, naudojami stalo įrankiais.

ir su nepažįstamais žmonėmis (pasiekimų aprašas¹⁰ Pasiekimų srities dėmenys. Vaiko asmeniniai valgymo ir mitybos įgūdžiai. Kūno švaros ir aplinkos tvarkos palaikymo įgūdžiai. Saugaus elgesio įgūdžiai.	Mokosi apsitarnauti save, laikytis tvarkos, laikytis susitarimų, saugiai elgtis grupėje ir lauke.
Fizinis aktyvumas Vertybinė nuostata. Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. Esminiai gebėjimai. Tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gauda ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tikslingai atlieka kasdienes veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ir žaisdamas. Pasiekimų srities dėmenys. Stambiosios motorikos įgūdžiai ir fizinės vaiko savybės. Smulkiosios motorikos įgūdžiai, rankų ir akių koordinacija.	Vaikas sėdi, šliaužia, ropoja pirmyn ir atgal, ko nors įsitvėręs pats atsistoja, stovi, eina laikydamasis ar savarankiškai. Vaikščioja ir bėga keisdamas greitį ir kryptį, išlaikydamas pusiausvyrą. Geba lipti laiptais pristatomuoju žingsniu. Meta ir gauda kamuolį abiem rankomis. Dėlioja daiktus vieną ant kito, užsuka, atsuka. Geba atlikti įvairius plaštakų, riešo judesius. Įsitraukia į judriuosius žaidimus. Patiria judėjimo džiaugsmą. Derina akies ir rankos, abiejų rankų, rankų ir kojų judesius: veria ant virvutės dideles sagas, užsega lipdukais batus, ridena kamuolį abiem rankomis arba pakaitomis dešine ir kaire ranka. Žaidžia imitacinius kūrybinius judriuosius žaidimus, mėgdžioja gyvūnus.
Savireguliacija ir savikontrolė Vertybinė nuostata. Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. Esminiai gebėjimai. Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti. Pasiekimų srities dėmenys. Gebėjimas nusiraminti, atsipalaiduoti. Savo dėmesio, jausmų raiškos ir elgesio valdymas. Gebėjimas laikytis susitarimų, taisyklių.	Geba valdyti savo dėmesį, emocijų raišką ir veiksmus, reaguodamas į juo besirūpinančio suaugusio veido išraišką, balso intonaciją, žodžius. Žaisdamas siužetinius žaidimus kalba su savimi, taip sutelkdamas dėmesį, kontroliuodamas veiksmus. Kasdieninėse situacijose, padedamas suaugusiojo, geba valdyti emocijų raišką ir elgesį. Pradedą laikytis jam suprantamų suaugusiojo prašymų ir bendrų susitarimų.

Ugdymo turinys 4 – 6 metų vaikams

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/76bb8f404b5911ee8185e4f3ad07094a/asr>

BESIRŪPINANTIS SAVIMI IR KITAIS	
Pasiekimų sritis	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Kasdienio gyvenimo įgūdžiai <i>Vertybinė nuostata.</i> Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo, rodo pradinius saugaus elgesio mokykloje įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis gatvėje, buityje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis. <i>Pasiekimų srities dėmenys.</i> Vaiko asmeniniai valgymo ir mitybos įgūdžiai. Kūno švaros ir aplinkos tvarkos palaikymo įgūdžiai. Saugaus elgesio įgūdžiai.	Geba kalbėtis su draugu apie tai kas yra sveika valgyti, o kas – ne. Supranta, kodėl yra svarbu laikytis asmens higienos. Imasi iniciatyvos pastebint ne vietoje padėtus daiktus, numestą šiukšlę, mokosi rūšiuoti šiukšles. Mokosi suprasti saugaus bendravimo taisykles, kreipiasi pagalbos pasiklydus, ištikus nelaimei, patekus į bėdą. Mokosi saugaus elgesio grupėje, gatvėje, miške, prie vandens telkinių įgūdžių, sužino apie daiktus, kurie pavojingi sveikatai ir saugumui, laikosi susitartų saugaus elgesio taisyklių. Supranta, kodėl nesaugu eiti, važiuoti su nepažįstamu žmogumi ar ką nors iš jo paimti. Žino, kaip elgtis su buitinais prietaisais, aštriais daiktais ir sveikatai pavojingomis medžiagomis. Išvardija ko galima valgyti daugiau, o ko mažiau, norint užaugti sveikam. Valgo savarankiškai, tvarkingai. Paaikšina, kokių profesijų žmonės gali padėti ištikus nelaimei. Žino pagalbos telefono numerį.
Fizinis aktyvumas <i>Vertybinė nuostata.</i> Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gauda ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tikslingai atlieka kasdienes veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika,	Geba pastovėti ant vienos kojos (4-5 sekundes). Tobulina koordinaciją, orientaciją erdvėje, vikrumą, greitumą, jėgą žaidžiant su įvairaus dydžio ir sunkumo kamuoliais. Geba taisyklingai laikyti (valdyti) pieštuką ir žirkles ką nors piešdamas ar kirpdamas. Lavina rankos judesių tikslumą, akies ir

derina judesius poroje, grupėje šokdamas ir žaisdamas. Pasiekimų srities dėmenys. Stambiosios motorikos įgūdžiai ir fizinės vaiko savybės. Smulkiosios motorikos įgūdžiai, rankų ir akių koordinacija.	rankos koordinaciją dėliojant, piešiant, veriant. Žaidžiant komandinius žaidimus, mokosi laikytis taisyklių, laimėti ir pralaimėti. Nevaržomai judėdami ir eksperimentuodami vaikai lavina pagrindines fizines ypatybes (vikrumą, lankstumą, pusiausvyrą, koordinaciją, jėgą). Atsega ir užsega sagas, atitraukia ir užtraukia užtrauktuką, įpila vandens į piltuvėlį. Tiksliai atlieka sudėtingesnius judesius su smulkiais daiktais. Pastato aukštą statinį, išlaikantį pusiausvyrą. Veiksmus su smulkiais daiktais atlieka vikriai, tiksliai ir kruopščiai.
Savireguliacija ir savikontrolė Vertybinė nuostata. Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. Esminiai gebėjimai. Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti. Pasiekimų srities dėmenys. Gebėjimas nusiraminti, atsipalaiduoti. Savo dėmesio, jausmų raiškos ir elgesio valdymas. Gebėjimas laikytis susitarimų, taisyklių.	Geba nusiraminti ir atsipalaiduoti pabuvęs vienas, žaisdamas ar kalbėdamasis su kitais. Stengiasi laikytis grupėje numatytos tvarkos, susitarimų, bando susilaikyti nuo netinkamo elgesio provokuojančiose situacijose. Mokosi suvaldyti savo pyktį, įniršį.

Ugdymo kontekstai ir pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai

Plėtojant ugdymo sritį „Mūsų sveikata ir gerovė“ ypač svarbus mokytojo vaidmuo, siekiant skatinti vaikų sveikatą. Mokytojas, valgydamas sveiką maistą ir rūpindamasis aplinka, motyvuoja vaikus sekti jo pavyzdžiu. Jis sukuria lanksčią ir visiems prieinamą ugdymo(si) aplinką, kurioje vaikai gali žaisti, patirti ir ugdytis. Pedagogas diferencijuoja ir individualizuoja veiklas, pritaikydamas jas prie vaikų poreikių ir gebėjimų, leidžiant jiems veikti savo tempu ir mokytis vieni iš kitų. Pagrindinė strategija yra patirtinis ugdymas. Jame vaikai įsitraukia į praktines užduotis, eksperimentus ir žaidimus, kurie skatina jų smalsumą ir kūrybiškumą. Žaidybiniai metodai, praktinės užduotys, tyrinėjimas padeda vaikams įtvirtinti sveikos mitybos, asmens higienos ir saugaus elgesio įgūdžius.

Ugdymo(si) sritis „Aš ir bendruomenė“
Ugdymo turinys vaikams iki 3 metų

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/76bb8f404b5911ee8185e4f3ad07094a/asr>

PASITIKINTIS	
Pasiekimų sritis	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Savireguliacija ir savikontrolė <i>Vertybinė nuostata.</i> Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti. <i>Pasiekimų srities dėmenys.</i> Gebėjimas nusiraminti, atsipalaiduoti. Savo dėmesio, jausmų raiškos ir elgesio valdymas. Gebėjimas laikytis susitarimų, taisyklių.	Geba valdyti paprastus emocijų reguliavimo būdus: parodo, išreiškia emocijas, kreipiasi pagalbos, pasiguodžia, leidžiasi apkabinamas. Padedamas suaugusiojo valdo savo emocijų raišką ir elgesį. Pradeda laikytis jiems suprantamų suaugusių prašymų ir susitarimų.
Savivoka ir savigarba <i>Vertybinė nuostata.</i> Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Pažįsta savo kūną, pasako kad yra berniukas (mergaitė), supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę. <i>Pasiekimų srities dėmenys.</i> Savo kūno pažinimas. Asmeninio tapatumo jausmas ir teigiamas savęs vertinimas. Bendrystė su šeima ir grupe jausmas. Kalbinio, tautinio ir pilietinio tapatumo jausmas.	Jaučia savo kūną, tyrinėja save. Reaguoja į artimų žmonių rodomą dėmesį, akių kontaktą, balsą. Supranta save kaip unikalų asmenį, pasako savo vardą, geba įvardinti kas jis yra – berniukas ar mergaitė. Siekia savarankiškumo „Aš pats“. Gerau jaučiasi grupės aplinkoje, su pažįstamais, suaugusiais ir draugais, domisi kitų vaikų žaidimais.

Emocijų suvokimas ir raiška <i>Vertybinė nuostata.</i> Domisi savo ir kitų emocijomis ir jausmais. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ir jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus. <i>Pasiekimų srities dėmenys.</i> Savo jausmų raiška, suvokimas ir pavadinimas. Kitų žmonių jausmų atpažinimas ir tinkamas reagavimas į juos. Savo ir kitų žmonių jausmų apmąstymas.	Mokosi atpažinti emocijas ir jas įvardinti. Kilusias emocijas išreiškia veido mimika, balsu, žodžiais, gestais. Geba savo nuotaiką pažymėti naudojant emocijų veidelius, spalvas. Pažįsta kito emocijas iš veido išraiškos, balso, mimikos.
--	--

JAUTRUS SOCIALINEI IR KULTŪRINEI ĮVAIROVEI	
Pasiekimų sritis	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais Vertybinė nuostata. Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais ir bendraamžiais. Esminiai gebėjimai. Pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems. Pasiekimų srities dėmenys. Gebėjimas užmegzti ir palaikyti geranoriškus, pagarbius santykius su suaugusiais ir kitais vaikais. Gebėjimas bendrauti, mokydamasis bendradarbiauti Gebėjimas atpažinti ir pripažinti savo ir kitų panašumus bei skirtumus. Gebėjimas prisidėti prie grupės gerovės kūrimo.	Mokosi būti ir veikti šalia kitų. Kartu su kitais įsitraukia į bendraus žaidimus, veiklas grupėje ir lauke. Geba ramiai stebėti nepažįstamus žmones, kai šalia yra juo besirūpinantis suaugusysis. Būdamas bendraamžių draugijoje stengiasi suprasti kito jausmus. Domisi kitais vaikais, mėgdžioja jų veido išraišką, veiksmus.
Aplinkos pažinimas Vertybinė nuostata. Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. Esminiai gebėjimai. Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose. Pasiekimų srities dėmenys. Gebėjimas pažinti socialinę ir kultūrinę aplinką. Gebėjimas pažinti gamtinę aplinką. Pagarbus santykis su gyvybe ir aplinka.	Atpažįsta ir stebi artimiausią savo aplinką, orientuojasi namų ir grupės aplinkoje. Geba įvardinti kai kurių augalų ir gyvūnų pavadinimus. Padeda prižiūri grupėje ir namuose auginamus augalus. Žino buitinių daiktų pavadinimus, jų paskirtį, geba jais naudotis. Nuotraukose ir įrašuose atpažįsta šeimos narius, grupės draugus.

Ugdymo turinys vaikams 4 - 6 metų

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/76bb8f404b5911ee8185e4f3ad07094a/asr>

PASITIKINTIS	
Pasiekimo sritis	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Savireguliacija ir savikontrolė <i>Vertybinė nuostata.</i> Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti. <i>Pasiekimų srities dėmenys.</i> Gebėjimas nusiraminti, atsipalaiduoti. Savo dėmesio, jausmų raiškos ir elgesio valdymas. Gebėjimas laikytis susitarimų, taisyklių.	Mokytojo padedamas mokosi valdyti neigiamas emocijas, susitarti, prisiderinti. Ugdosi valingą dėmesio ir elgesio kontrolę, savarankiškai išbandant naujas veiklas. Susidūrus su kliūtimi stengiasi ją įveikti, prireikus kreipiasi pagalbos į suaugusįjį ar bendraamžį. Pasako pasakų ir kitų veikėjų netinkamo elgesio pasekmes. Sekdamas suaugusiojo ir vaikų pavyzdžiu geba laikytis susitarimų. Geba išeiti iš įtampą keliančios situacijos, nusiraminti. Žino keletą atsipalaidavimo būdų. Konfliktoje situacijoje stengiasi suvaldyti pyktį, moka kelis sprendimo būdus. Laikosi grupėje ir išvykų metu numatytų susitarimų.
Savivoka ir savigarba <i>Vertybinė nuostata.</i> Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Pažįsta savo kūną, pasako kad yra berniukas (mergaitė), supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę. <i>Pasiekimų srities dėmenys.</i> Savo kūno pažinimas.	Mokosi suprasti savo privatumą, reaguoja į asmeninės erdvės ribų pažeidimą. Mato pokyčius, apibūdina savo kūno augimą ir naujai įgytus gebėjimus, savo asmenines savybes, stiprina pasitikėjimą savimi ir savo gebėjimais. Domisi žmogaus gyvenimo ciklu, samprotauja kaip atrodys suaugęs, kuo norėtų tapti ateityje. Atranda ir išbando įvairius emocinio kontakto, pagarbaus bendravimo ir ryšių su kitais žmonėmis užmezgimo bei palaikymo būdus gyvai ir nuotoliu.

Asmeninio tapatumo jausmas ir teigiamas savęs vertinimas. Bendrystė su šeima ir grupe jausmas. Kalbinio, tautinio ir pilietinio tapatumo jausmas.	Per įvairias medijas susipažįsta su šalies ir kitų valstybių žmonių išvaizda, aprangos, kalbų ypatumais. Domisi gimtąja kalba, etnine kultūra, dalyvauja etnokultūriniuose renginiuose ir edukacinėse programose. Pažįsta ir išreiškia pagarbą pagrindiniams savo šalies simboliams, tyrinėja žemėlapi, konstruoja mėgstamų vietų modelius. Pilietinį tapatumą vaikai ugdo šeimoje, grupėje, kieme laikydamiesi vertybių, pareigų ir teisių. Dalyvauja veiklose, kurios siejasi su aplinkos saugojimu, tvarkymu ir tausojimu.
Emocijų suvokimas ir raiška <i>Vertybinė nuostata.</i> Domisi savo ir kitų emocijomis ir jausmais. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ir jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus. <i>Pasiekimų srities dėmenys.</i> Savo jausmų raiška, suvokimas ir pavadinimas. Kitų žmonių jausmų atpažinimas ir tinkamas reagavimas į juos. Savo ir kitų žmonių jausmų apmąstymas.	Įsitraukia į žaidimus ir veiklas, kurios padeda suprasti sąvokas noriu-nenoriu, mėgstu-nemėgstu, įdomu-neįdomu. Žaidžia žaidimus, kurie skatina tyrinėti, pažinti, atrasti. Įvairiais būdais parodo savo poreikius, pomėgius. Veikdami įvairiose veiklose ir žaidimuose patiria, aiškinasi, išreiškia, vis geriau atpažįsta bei įvardija savo ir kitų emocijas, jas sukėlusias situacijas bei priežastis.

JAUTRUS SOCIALINEI IR KULTŪRINEI ĮVAIROVEI	
Pasiekimų sritis	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais <i>Vertybinė nuostata.</i> Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais ir bendraamžiais. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiaisiais.	Inicijuoja bendrus žaidimus ir veiklas, siūlo, derina idėjas, veiksmus, siužetus, susikuria elgesio ir veiklos taisykles, pataria vienas kitam. Išbando pačių atrastus emocinius ryšius, draugystės užuomazgas, aiškinasi koks draugas yra geras ir koks blogas.

Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems. Pasiekimų srities dėmenys. Gebėjimas užmegzti ir palaikyti geranoriškus, pagarbius santykius su suaugusiais ir kitais vaikais. Gebėjimas bendrauti, mokydamasis bendradarbiauti. Gebėjimas atpažinti ir pripažinti savo ir kitų panašumus bei skirtumus. Gebėjimas prisidėti prie grupės gerovės kūrimo.	Bendrauja su mokytoju, seka jo elgesio modelį, mokosi suprasti, gerbti, toleruoti kitaip besielgiantį, mažiau gebantį vaiką. Žaidimų ir ugdymo(si) veiklų metu mokosi išklausyti ir suprasti skirtingas nuomones, požiūrius. Mokytojo padedamas mokosi įžvelgti kilusio nesutarimo esmę, išgirsti kiekvieno dalyvio nuomonę ir ieškoti išeičių, kurios būtų priimtinos kiekvienam. Kartu su visais priima bendrus sprendimus, drauge siūlo idėjas, kaip pertvarkyti grupės ar lauko erdves, jaučiasi aktyviais grupės dalyviais. Sužino keletą Tėvynės istorijai svarbių įvykių.
Aplinkos pažinimas Vertybinė nuostata. Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. Esminiai gebėjimai. Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose. Pasiekimų srities dėmenys. Gebėjimas pažinti socialinę ir kultūrinę aplinką. Gebėjimas pažinti gamtinę aplinką. Pagarbus santykis su gyvybe ir aplinka.	Geba iš savo grupės savarankiškai nueiti į kitas ugdymo grupes, specialistų kabinetus. Skiria suaugusių šeimos narių profesijas, pasakoja, ką dirba tų profesijų žmonės. Samprotauja ką žmonės dirbo seniau, kaip gyveno, kokie daiktai buvo naudojami. Kaip dabar pasikeitė žmonės, kaip atrodo dabar.

Ugdymo(si) kontekstai ir pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai

Pedagogas ugdymo(si) srityje „Aš ir bendruomenė“ stengiasi palaikyti pastovius emocinius ryšius su vaiku, būti pavyzdžiu vaikams, padėti pažinti ir suprasti save ir savo vietą tarp kitų.

Pedagogas taiko strategijas, apima individualizuotą požiūrį, leidžiantį vaikams rinktis įvairius veiklos būdus ir priemones pagal jų gebėjimus ir poreikius. Patirtinis mokymasis per žaidimus, eksperimentus ir praktinę užduotį padeda vaikams valdyti savo elgesį, užmegzti draugystes ir geriau suprasti aplinkinius. Pedagogas skatina bendradarbiavimą ir dalijimąsi gera patirtimi, kuria emocinį saugumą ir tenkina vaikų poreikius. Jo vaidmuo apima kūrybinių dialogų ir žaismės palaikymą, skatinant kasdienę veiklą žaismingumą, džiaugsmą bei nuostabą tyrinėjant, eksperimentuojant ir dalinantis potyriais. Judrus patirtinis ugdymas(is), kultūrinių dialogų, kalbų įvairovės kontekstai ir virtualių bei realių aplinkų sąveikos yra būtini kuriant dinamišką, įtraukiantį ir kūrybišką ugdymo(si) procesą. Pedagogas turėtų sudaryti sąlygas vaikams savarankiškai įgyvendinti savo sumanymus, inicijuoti bendrus žaidimus ir veiklas, empatiškai reaguoti į kitų poreikius ir kurti prasmingas sąveikas, leidžiančias vaikams mokytis vieni iš kitų ir atrasti savo vietą bendruomenėje.

Ugdymo(si) sritis „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“

Ugdymo turinys vaikams iki 3 metų

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/76bb8f404b5911ee8185e4f3ad07094a/asr>

LANKSČIAI MĄSTANTIS	
Pasiekimų sritis	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Aplinkos pažinimas <i>Vertybinių nuostatų.</i> Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose. <i>Pasiekimų srities dėmenys.</i> Gebėjimas pažinti socialinę ir kultūrinę aplinką. Gebėjimas pažinti gamtinę aplinką. Pagarbus santykis su gyvybe ir aplinka.	Žaisdami ir tyrinėdami pažįsta artimiausioje aplinkoje esančius daiktus, patiria, kad daiktai (žaislai, baldai, kamuoliai, knygos ir kt.) turi požymius (formą, dydį, spalvą ir tekstūrą), kad medžiagos, iš kurių pagaminti daiktai, yra skirtingos (minkštos-kietos, skaidrios-neskaidrios, lengvos-sunkios). Veiklų metu klijuoja numatomų įvykių paveikslėlius, atrenka reikalingus produktus maistui ruošti.

Matematinis mąstymas <i>Vertybinė nuostata.</i> Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį. <i>Pasiekimų srities dėmenys.</i> Skaičiaus pajauta, samprotavimai apie kiekį ir duomenis. Mato pajauta ir išmatuojamų dydžių palyginimas. Geometrinių modelių pažinimas. Vietos ir krypties apibūdinimas, sekų tyrinėjimas.	Daiktų pasaulį pažįsta ir atpažįsta visais jūtomis, padedančiais suvokti daiktų spalvą, formą, garsą, kvapą, skonį, tekstūrą. Natūraliai įgunda įvertinti daiktų rinkinio kiekį iki 5-ių, neskaičiuodami daiktų („matomi“ skaičiai). Padedami mokytojo atranda, kad „vienetą“ galima susieti su vienu daiktu, kad skaičiuojant naudojama ta pati žodžių seka, o paskutinis skaičių sekos skaičius reiškia suskaičiuotą objektų kiekį. Natūraliai įsitraukia į žaislingą veiklą su daiktais, į kuriuos galima ką nors įpilti, įdėti.
Skaitmeninis sumanumas <i>Vertybinė nuostata.</i> Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Gebą pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas. <i>Pasiekimų srities dėmenys.</i> Gebėjimas tiksliai naudoti skaitmenines priemones. Elementarus skaitmeninio turinio kūrimas. Veiksmų sekų naudojimas problemoms spręsti. Saugus naudojimasis išmaniaisiais įrenginiais.	Žaidžia, tyrinėja aplinką, domisi grupėje ir mokykloje esančiais įvairiais jų amžių atitinkančiais išmaniaisiais daiktais be ekranų (žaislai, robotukas ir kt.). Žaidžia, tyrinėja aplinką, domisi grupėje ir mokykloje esančiais įvairiais, jų amžių atitinkančiais, išmaniaisiais daiktais be ekranų (žaislais, robotukais ir kt.).

Ugdymo turinys vaikams 4 - 6 metų

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/76bb8f404b5911ee8185e4f3ad07094a/asr>

LANKSČIAI MĄSTANTIS	
Pasiekimų sritis	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Aplinkos pažinimas <i>Vertybinė nuostata.</i> Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja.	Apžiūrinėja iš visų pusių, viršaus, apačios, liūdami, uosdami, atpažįsta daiktus pagal požymius: spalvą, tekstūrą (lygus, šiurkštus,

<i>Esminiai gebėjimai.</i> Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose. <i>Pasiekimų srities dėmenys.</i> Gebėjimas pažinti socialinę ir kultūrinę aplinką. Gebėjimas pažinti gamtinę aplinką. Pagarbus santykis su gyvybe ir aplinka.	švelnus), formą (pailgas, apvalus, kampuotas), kvapą. Ieško daikto pagal apibūdinimą. Stebint aplinkos daiktus suteikia jiems prasmę, prisitaiko prie aplinkos, ugdo savarankiškumą, supranta, kad kažką reikia apeiti, kažką galima pakelti ir pernešti, kažko geriau neliesti, pagal daiktus ir jų išdėstymą orientuojasi aplinkoje. Remdamiesi patirtimi, vartydami knygas, žiūrėdami vaizdo medžiagą, žaisdami žaislais, vaikai susipažįsta su ryšio palaikymo priemonėmis, transporto priemonėmis, jas grupuoja (oro, sausumos, vandens). Stebi, renka, tyrinėja, grupuoja, atpažįsta ir pavadina augalų dalis (lapai, žiedai, vaisiai, sėklos ir kt.) Tyrinėja, aiškinasi, kas ir kaip vyksta gamtoje, pastebi gyvosios ir negyvosios gamtos įvairovę.
Matematinis mąstymas <i>Vertybinė nuostata.</i> Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį. <i>Pasiekimų srities dėmenys.</i> Skaičiaus pajauta, samprotavimai apie kiekį ir duomenis. Mato pajauta ir išmatuojamų dydžių palyginimas. Geometrinį modelių pažinimas. Vietos ir krypties apibūdinimas, sekų tyrinėjimas.	Pasirinktus daiktus laisvai rūšiuoja, skirsto į kategorijas pagal dydį, formą, spalvą, tekstūrą, pradeda rūšiuoti pagal du požymius. Veikdami su daiktais, vaikai mokosi sutelkti dėmesį, mąstyti, prisiminti, tausoti daiktus, ugdomi kantrybę, savikontrolę. Gretina realius daiktus ir jų atvaizdus iš skirtingos perspektyvos (šono, viršaus, apačios, šešėlio), pradeda suprasti jų vaizdavimą plokštumoje. Vaikai pastebi daiktų seką eidami į mokyklą, kur nors važiuodami (kelio ženklas, šviesoforas, perėja ir kt.). Darže, šiltnamyje, ant palangės vaikai sodina, prižiūri augalus, stebi, fiksuoja, matuoja kaip jie auga. Išitraukia į skaičiavimo veiklas, kuriose skaičiuojama pridedant po vieną, pasitelkus daiktus, piešinius, rankų pirštus. Naudodami piešinius vaikai pradeda suprasti ką reiškia sudėti ar atimti.

Skaitmeninis sumanumas <i>Vertybinė nuostata.</i> Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas. <i>Pasiekimų srities dėmenys.</i> Gebėjimas tiksliai naudoti skaitmenines priemones. Elementarus skaitmeninio turinio kūrimas. Veiksmų sekų naudojimas problemoms spręsti. Saugus naudojimasis išmaniaisiais įrenginiais.	Tyrinėja žmogaus ir gamtos sukurtus daiktus panaudojant įvairias priemones – knygoje, informaciniuose tekstuose, stebi tiksliai parinktus vaizdo įrašus, aiškindamiesi gamtos objektų ir žmogaus sukurtų daiktų skirtumus. Domisi kaip yra sukuriami daiktai, kiek reikia pastangų, kūrybiškumo ir išmanymo juos kuriant. Susipažįsta ir mokosi naudotis daiktais, prietaisais (lupa, magnetai, mikroskopas, svarstyklės), padedančiais tyrinėti ir pažinti aplinką (gamtos ar žmogaus sukurtus daiktus). Žaisdami, tyrinėdami aplinką, vaikai naudojami išmaniais daiktais (žaislais, robotukais), aiškinasi jų veikimo būdą, juos išbando. Naudodami fizines ir skaitmenines priemones, mokosi atpažinti ir paaiškinti kiekybinę informaciją perteikiančius vaizdus. Žaisdami, konstruodami bando sudėlioti veiksmų sekas, kurias atlieka skaitmeniniai objektai (robotukas bitė). Vaikai nurodo, kuo skiriasi rezultatai, kai komandas atlieka žmogus ir robotas.
--	---

Ugdymosi kontekstai ir pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai

Pedagogo vaidmuo ugdymo(si) veikloje apima kontekstų, kurie žadina vaikų prigimtinių smalsumą, kūrybiškumą. Mokytojai skatina vaikų domėjimąsi aplinkos objektais ir reiškiniais, pasitelkdami įvairius metodus (stebėjimas, eksperimentavimas, skaitmeninės technologijos ir kūrybinės veiklos). Pedagogai taip pat užtikrina, kad ugdymo(si) veiklose būtų subalansuotas vaikų savarankiškas žaidimas ir struktūruota veikla pagal taisykles. Mokytojo vaidmuo yra palaikyti vaikų pastangas aiškinti savo veiksmus, rasti argumentus ir lanksčiai taikyti įgytą patirtį naujose situacijose. Strategijos ir metodai apima judrų, tyrinėjantį, kūrybinį ir reflektuojantį ugdymą(si). Tai skatina vaikus patirti ir suprasti aplinką visais pojūčiais, gilinti supratimą ir plėtoti gebėjimus.

Ugdymo(si) sritis „Aš kalbų pasaulyje“ Ugdymo turinys vaikams iki 3 metų

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/76bb8f404b5911ee8185e4f3ad07094a/asr>

KOMUNIKABILUS	
Pasiekimų sritis	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Kalbų supratimas <i>Vertybinė nuostata.</i> Domisi žodiniais ir nežodiniais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausti ir suprasti kitą. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus. <i>Pasiekimų srities dėmenys.</i> Gebėjimas klausytis ir suprasti kitų kalbėjimą, reaguoti į nežodinę raidą. Gebėjimas suprasti įvairiomis formomis (simboline, garsine, grafine, vaizdine, žodine) perteikiamas prasmės. Domėjimasis tekstu, raidėmis ir simboliais.	Girdėdami suaugusiojo kalbą, plečia pasyvų ir aktyvų žodyną. Vaikai ugdomi foneminę klausą ir fonologinį suvokimą, mokosi sutelkti dėmesį ir klausytis, žaisdami suaugusiojo inicijuojamus garsų žaidimus. Varto knygeles, skiria paveikslėlius nuo teksto, klausia kas parašyta, arba prašo paskaityti. Supranta skaitomus nesudėtingus trumpus tekstus, pasakojamas istorijas ir jose vykstančių įvykių seką, suvokia su dienotvarke susijusius paaiškinimus. Pasitelkdami įvairius ženklus ir gestus, simboline forma išreškia mintį.

Kalbinė raiška <i>Vertybinė nuostata.</i> Nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą. <i>Pasiekimų srities dėmenys.</i> Gebėjimas išreikšti patirtį, jausmus ir mintis, įsitraukti ir plėtoti pokalbį. Gebėjimas papasakoti, atpasakoti, apibūdinti, kurti, aiškinti taikant nežodines ir žodines raiškos priemones.	Mėgdžiojimu, skiemenų ar žodžių pakartojimais, veiksmais, mimika ir pantomimika dalyvauja paprastuose žodiniuose žaidimuose. Jausmų, emocijų, norų, minčių raišką skatina dėmesys jų kalbai, kantrus išklauskymas, lėtas kalbėjimo tempas, reagavimas į vaikų intencijas, reiškiamas žodine ir nežodine išraiška. Suaugusiojo padedami kartoja girdėtus trumpus kūrinėlius, dalyvauja pokalbiuose, kelių žodžių vientisiniais sakiniais kalba apie save, savo norus, poreikius ar išgyvenimus, pasakoja apie tai ką mato ir girdi, vartoja paprastas mandagumo frazes. Dienos įvykių ir veiklų aptarimas skatina poreikį bendrauti, reikšti minti.
Estetinis suvokimas <i>Vertybinė nuostata.</i> Domisi, gėrissi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba. <i>Pasiekimų srities dėmenys.</i> Nusiteikimas estetišiems potyriams ir džiaugsmui.	Atpažįsta kai kuriuos girdėtus muzikos kūrinius, matytą judesio raišką, vaidinimo veikėjus, gamtos objektus ir reiškinius, jais stebisi. Skirtingai reaguoja į estetinio patyrimo kontrastus (gražu-bjauru, šviesu-tamsu, tylu-garsu). Turi savo nuomonę (patinka, nepatinka) apie savo ir kitų kūrybą bei aplinką. Džiaugiasi su kitais kalbėdamas apie savo kūrybą.

Ugdymo turinys vaikams 4 - 6 metų

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/76bb8f404b5911ee8185e4f3ad07094a/asr>

KOMUNIKABILUS	
Pasiekimų sritis	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Kalbų supratimas <i>Vertybinė nuostata.</i> Domisi žodiniaisiais ir nežodiniais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklaudyti ir suprasti kitą. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus. <i>Pasiekimų srities dėmenys.</i> Gebėjimas klausytis ir suprasti kitų kalbėjimą, reaguoti į nežodinę raišką. Gebėjimas suprasti įvairiomis formomis (simboline, garsine, grafine, vaizdine, žodine) perteikiamas prasmės. Domėjimasis tekstu, raidėmis ir simboliais.	Aktyviai įsitraukia į bendravimo veiklas, plėtoja kalbos supratimą, atranda žodžių prasmes, ugdomi trumpalaikę ir ilgalaikę atmintį, kalbinę vaizduotę, skatinančią mintis išreikšti žodžiais. Dalyvaudami problemų sprendime ar žaisdami, mokosi nepertraukiamai klausytis draugų ir suaugusiųjų kalbos, reaguoti į kalbančiųjų intonacijas. Kūrybiškai naudojasi gestais reiškdami emocijas ir poreikius. Rodo augantį dėmėjimąsi ženklais, simboliais, vėliau ir rašytiniais ženklais, suaugusiojo skaitomu tekstu. Domisi rašytinės kalbos elementais ir atkreipia dėmesį į juos savo aplinkoje, atpažįsta vieną kitą raidę ar skaitmenį, pirmą savo vardo raidę. Supranta, kad kalbos garsai žymimi raidėmis. Atidžiai klausosi įvairaus turinio ir stiliaus tekstų literatūrine kalba, tarmiškai. Atpažįsta nuo kelių iki keliolikos abėcėlės raidžių. Supranta skaitomų sudėtingesnių tekstų turinį, įvykių eigą, numato, kas tekste galėtų įvykti toliau.
Kalbinė raiška <i>Vertybinė nuostata.</i> Nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais,	Vaikai rodo augantį domėjimąsi ženklais. Simboliais, vėliau rašytiniais ženklais. Įsitraukia į veiklas, susijusias su simboliu ir rašytine raiška. Vartydami knygeles, žaisdami kortelių žaidimus, plečia vaizdinės informacijos ir rašytinių simbolių suvokimą.

mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą. Pasiekimų srities dėmenys. Gebėjimas išreikšti patirtį, jausmus ir mintis, įsitraukti ir plėtoti pokalbį. Gebėjimas papasakoti, atpasakoti, apibūdinti, kurti, aiškinti taikant nežodines ir žodines raiškos priemones.	Vaikai imituoja skaitymą, domisi abėcėlės raidėmis, pastebi žodžius. Vaikai kalbinės raiškos būdus tyrinėja keisdami balso stiprumą, kalbėjimo tempą, intonaciją, kurdami naujadarus, žaisdami kalba. Suteikia galimybę plėsti žodyną, klausantis skaitomų, pasakojamų tekstų ir siužetų, įgarsintų filmukų ir pasakų. Vaikai kalba sau, kitiems, klausinėja, užkalbina, prašo, pašaukia. Žaisdami siužetinius žaidimus vaidmenų žaidimus, vaikai įsitraukia į dialogą, išbando skirtingas kalbėjimo manieras.
Estetinis suvokimas Vertybinė nuostata. Domisi, gėrasi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka. Esminiai gebėjimai. Atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba. Pasiekimų srities dėmenys. Nusiteikimas estetišiems potyriams ir džiaugsmui.	Džiaugiasi menine veikla, noriai dainuoja, šoka, vaidina ir piešia. Stebi gamtos ir aplinkos grožį. Pasako savo nuomonę apie išklausytus muzikos kūrinius, matytą šokį, vaidinimą, matytą dailės kūrinių, reaguoja į kitų nuomonę. Noriai įsitraukia į muzikavimą, mėgaujasi dailės veikla. Grožisi žmogaus sukurtos aplinkos ir gamtos spalvomis, garsais. Demonstruoja savitą estetinį skonį. Pasako kas patinka-nepatinka, gerai-blogai, gražubjauru. Gėrasi savo ir kitų menine veikla, geru elgesiu, darbais. Nebijo eksperimentuoti, laužyti taisykles ir normas. Pasakoja apie matytus dailės kūrinius, patirtą muziką, vaidinimą, šokį, veikėjus, nuotaiką.

Ugdymosi kontekstai ir pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai

Pedagogo vaidmuo ugdymo(si) srityje „Aš kalbų pasaulyje“ yra esminis, nes mokytojas kuria vaikams tinkamą ir stimuliuojančią aplinką, skatina jų aktyvų dalyvavimą ir padeda plėtoti kalbinius gebėjimus. Pedagogas, taikydamas kūrybingą aplinkos kūrimą, skatina įvairias ugdymo(si) veiklas. Skatinant dalyvavimą, naudojamos žaidybinės situacijos ir kalbiniai žaidimai, tokie kaip lėlių teatro pasirodymai ir vaidmenų žaidimai, kurie sužadina vaikų prigimtinių smalsumą ir emocinį įsitraukimą. Dialogiškas ugdymo procesas apima aktyvų dalyvavimą dialoguose, diskusijose, problemų sprendimo veiklose, kur mokytojas užduoda atvirus klausimus ir skatina

vaikus išsakyti savo nuomonę bei ją argumentuoti. Patirtinis ugdymas(is) yra skatinamas kuriant situacijas, kuriose vaikai gali savarankiškai taikyti įgytas žinias ir įgūdžius (pvz. per įvairius tyrinėjimus).

Taikant žaidimų pedagogiką, mokytojas naudoja žaidimus, kurie lavina kalbinius įgūdžius, socialinius gebėjimus ir kūrybiškumą. Vizualinės ir sensorinės priemonės (paveikslėlių knygos ir vaizdinė medžiaga), padeda gilinti kalbos supratimą ir raišką. Individualizuotas mokymas leidžia pedagogui pritaikyti veiklas kiekvieno vaiko poreikiams ir gebėjimams, užtikrinant, kad visi jaustųsi įtraukti ir motyvuoti.

Refleksija ir grįžtamasis ryšys skatina vaikų tolesnį mokymąsi, nes mokytojas reguliariai skatina vaikus reflektuoti apie savo mokymosi patirtis ir pasiekimus. Taikydamas šias strategijas ir metodus sukuria aplinką, kurioje vaikai gali ugdyti savo kalbinius gebėjimus, plėsti žinias, lavinti kritinį mąstymą bei kūrybiškumą.

Ugdymo(si) sritis „Kuriu ir išreiškiu“ Ugdymo turinys vaikams iki 3 metų

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/76bb8f404b5911ee8185e4f3ad07094a/asr>

KŪRYBINGAS	
Pasiekimų sritis	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Estetinis suvokimas <i>Vertybinė nuostata.</i> Domisi, gėrissi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba. <i>Pasiekimų srities dėmenys.</i> Nusiteikimas estetišiems potyriams ir džiaugsmui.	Atpažįsta kai kuriuos girdėtus muzikos kūrinius, matytą judesio raišką, vaidinimo veikėjus, gamtos objektus ir reiškinius, jais stebisi. Skirtingai reaguoja į estetinio patyrimo kontrastus (gražu-bjauru, šviesu-tamsu, tylu-garsu). Turi savo nuomonę (patinka, nepatinka) apie savo ir kitų kūrybą bei aplinką. Džiaugiasi su kitais kalbėdamas apie savo kūrybą.

Meninė raiška <i>Vertybinė nuostata.</i> Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti. <i>Pasiekimų srities dėmenys.</i> Tyrinėjimas ir eksperimentavimas pasitelkiant įvairias menines priemones ir formas. Raiška skirtingomis meninėmis priemonėmis ir būdais. Menų kalbų vertingumo supratimas, jų aptarimas ir pasirinkimas.	Dailė. Vaikas tyrinėja ryškius objektus, skirtingos faktūros paviršiu. Kuria statinius, lipdinius, keverzones ar „galvakojus“. Muzika. Domisi aplinka, garsais, bando suprasti aplinkos ir savo muzikinio čiaušėjimo sąsajas. Mokosi vis tiksliau suvokti, imituoti ir atskirti ritminius bei melodinius darinius, įgydami muzikos kalbos pradmenis. Žaisdami muzikinius žaidimus, vaikai geriau susitelkia, įsitraukia į muziką, išlaiko ir plėtoja įgimtą domėjimąsi muzika. Šokis. Vaikas drąsiai tyrinėja erdvę, juda, natūraliai ir spontaniškai, reaguoja į suaugusiojo judesius ir bando juos imituoti. Judėdamas vaikas pradeda jausti laiką-suvokia laiko trukmę, supranta judėjimo tempą, juda greitai arba lėtai, jaučia ritmą, instinktyviai šokinėja pagal tolygų ritmą. Teatras. Vaikas išbando balso, kūno, mimikos raiškas ir priemones, siekdamas emocinio poveikio aplinkiniams pasirenka pritarimo sulaukusias raiškas.
Gebėjimas žaisti <i>Vertybinė nuostata.</i> Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Individually ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių. <i>Pasiekimų srities dėmenys.</i> Gebėjimas koordinuoti žaidimo veiksmus su kitais žaidėjais. Gebėjimas įvaldyti ir organizuoti žaidimo erdvę. Gebėjimas kurti žaidimo siužetą. Gebėjimas žaidime laikytis prisiimto vaidmens.	Išmoksta pasirinkti arba patys susikurti erdves žaidimams. Žaidimo patirties neturintis vaikas pradeda žaisti su mokytoju inicijuojant paprastą žaidimą ir palaipsniui į jį įtraukiant daugiau žaidėjų. Erdvinė raiška lavėja jiems spontaniškai žaidžiant su erdvinei vizualinei raiškai skirtomis priemonėmis ir medžiagomis. Inicijuoja ir palaiko žaismingas socialines sąveikas, turi savo bendravimo „kalbą“. Tikslingai renkasi žaislus, pasirenka arba pats susikuria erdvę žaidimui.

**Ugdymo(si) sritis „Kuriu ir išreiškiu“
Ugdymo turinys vaikams 4-6 metų**

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/76bb8f404b5911ee8185e4f3ad07094a/asr>

KŪRYBINGAS	
Pasiekimų sritis	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Estetinis suvokimas <i>Vertybinė nuostata.</i> Domisi, gėrissi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba. <i>Pasiekimų srities dėmenys.</i> Nusiteikimas estetišiems potyriams ir džiaugsmui.	Džiaugiasi menine veikla, noriai dainuoja, šoka, vaidina ir piešia. Stebi gamtos ir aplinkos grožį. Pasako savo nuomonę apie išklausytus muzikos kūrinius, matytą šokį, vaidinimą, matytą dailės kūrinį, reaguoja į kitų nuomonę. Noriai įsitraukia į muzikavimą, mėgaujasi dailės veikla. Grožisi žmogaus sukurtos aplinkos ir gamtos spalvomis, garsais. Demonstruoja savitą estetinį skonį. Pasako kas patinka-nepatinka, gerai-blogai, gražu-ne gražu. Gėrissi savo ir kitų menine veikla, geru elgesiu, darbais. Nebijo eksperimentuoti, laužyti taisykles ir normas. Pasakoja apie matytus dailės kūrinius, patirtą muziką, vaidinimą, šokį, veikėjus, nuotaiką.
Meninė raiška <i>Vertybinė nuostata.</i> Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tiksliai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti. <i>Pasiekimų srities dėmenys.</i> Tyrinėjimas ir eksperimentavimas pasitelkiant įvairias menines priemones ir formas.	Dailė. Piešdamas, kurdamas su įvairiomis priemonėmis ir piešimo įrankiais, plėtoja savo grafinę ir spalvinę raišką. Spalvinė, grafinė ir erdvinė vizualinė raiška yra integrali. Grafiškai pavaizduoja skirtingas linijas (storas, plonas, vingiuotas ir kt.), skirtingų dydžių dėmes, formas. Pradedą kurti objektų vaizdus. Pasirenka norimas priemones, medžiagas, numato proceso eigą, kurią veikdamas gali keisti.

Raiška skirtingomis meninėmis priemonėmis ir būdais. Menų kalbų vertingumo supratimas, jų aptarimas ir pasirinkimas.	Kuria darbus, pasižyminčius fantastinėmis detalėmis, grafiniais ženklais (skaitmenimis, žodžiais, raidėmis, rodyklėmis). Kartu su kitais kuria bendrus dailės darbus. Muzika. Mokytojo skatinami plėtoja savos kūrybos spontanišką dainavimą. Judesiu rodo muzikinę frazę, gerina kvėpavimo įgūdžius, spontaniškai dainuoja dainas, kuriose juntami pasikartojantys ritmo dariniai ir tonacija. Muzikuodami kūno perkusija ir instrumentais, lavina motoriką ir raumenų kontrolę. Šokis. Vaikas tyrinėja šokio ritmą, tempą, spontaniškus judesius susieja su šokio elementais. Juda rateliu dešinėn ir kairėn, pirmyn ir atgal įsivaizduojama linija. Teatras. Vaikas žaidimų metu tyrinėja pažįstamas socialines situacijas, girdėtų pasakų epizodus, sąmoningai pasirenka patrauklius vaidmenis. Dalinasi savo teatrine patirtimi su kitais, apibūdina įsimintinus spektaklio epizodus.
--	---

Gebėjimas žaisti <i>Vertybinė nuostata.</i> Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Individually ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių. <i>Pasiekimų srities dėmenys.</i> Gebėjimas koordinuoti žaidimo veiksmus su kitais žaidėjais. Gebėjimas įvaldyti ir organizuoti žaidimo erdvę. Gebėjimas kurti žaidimo siužetą. Gebėjimas žaidime laikytis priimto vaidmens.	Įgudę žaisti režisūrinius žaidimus individualiai ir dviese, vaikai pamažu pereina prie siužetinių vaidmeninių žaidimų. Prisiimdami sau vaidmenis vaikai kuria jiems pažįstamas kasdienines socialines situacijas, siekdami tiksliai atlikti pasirinkto vaidmens funkcijas. Žaidimai tampa testiniais, vaikai prieš žaisdami aptaria žaidimo temą, planuoja siužetą, lanksčiai kaitalioja vaidmenis, patys kontroliuoja vienas kito veiksmus ir geba spręsti kylančius nesutarimus. Žaisdami su kitais stengiasi derinti žaidybinius veiksmus, vartoja kalbą vaidmeniui atlikti, žaidimo eigai aptarti ir nesutarimams spręsti. Geba laikytis žaidime priimto vaidmens, siekia tiksliai atlikti pasirinkto vaidmens funkcijas, turi mėgstamą vaidmenį. Žaisdamas improvizuoja, kuria vis sudėtingesnius siužetus. Geba laikytis siužetinio vaidmenų žaidimo taisyklių ir vaidmens funkcijų. Mėgsta žaisti netradicinėse erdvėse (kieme, gamtoje ir kt.).
--	--

Ugdymo(si) kontekstai ir pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai

Pedagogas skatina vaikus įsitraukti spontaniškai tyrinėti, eksperimentuoti ir išbandyti kūrybines medžiagas bei priemones, sukuriant asmeninio pasirinkimo galimybes. Jis stebi vaikų pastangas, pozityviai reaguoja į jų kūrybinį procesą, padėdamas jiems spręsti ir įgyvendinti idėjas. Mokytojo empatiškas, palaikantis ir susidomėjimą išreiškiantis grįžtamasis ryšys padeda vaikams giliau suprasti meninę raišką, vertinti savo ir kitų kūrybą. Taip pat pedagogas skatina vaikų žaislingumą, simbolinį mąstymą ir socialinį bendravimą, kuriant ir įvaldant įvairias žaidimų formas, stiprinant improvizacinius įgūdžius.

Kuriant ugdymosi kontekstus, siekiama sukurti aplinkas, kurios skatintų vaikų kūrybiškumą, saviraišką ir tyrinėjimo džiaugsmą.

Šie kontekstai apima įstaigos vidaus ir lauko aplinkas, bei vietas už jų ribų (parkai, muziejai, biblioteka ir kt.). Kuriant ugdymo(si) kontekstus, siekiama užtikrinti vaikų emocinį ir fizinį saugumą, sudarant sąlygas vaikų iniciatyvoms. Vaikai gali laisvai pasirinkti veiklą, medžiagas, priemones, vietas ir laiką, individualų veikimą ar bendradarbiaujant.

Ugdymo(si) sritis „Mūsų sveikata ir gerovė; Aš ir bendruomenė; Tyrinėju ir pažįstu aplinką; Aš kalbų pasaulyje; Kuriu ir išreiškiu“

Ugdymo turinys vaikams iki 3 metų

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/76bb8f404b5911ee8185e4f3ad07094a/asr>

SĖKMINGAI BESIMOKANTIS	
Pasiekimų sritis	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Tyrinėjimas <i>Vertybinė nuostata.</i> Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė. <i>Pasiekimų srities dėmenys.</i> Gebėjimas kelti klausimus, spėlioti, numatyti. Gebėjimas taikyti įvairius tyrinėjimo būdus ir priemones. Gebėjimas apmąstyti, aptarti tyrinėjimo procesą ir atradimus.	Deda į burną, uodžia, stengiasi pamatyti, išgirsti, paliesti, paimti žaislus. Emocijomis, veido išraiška, judesiais, garsu parodo tyrinėjimo džiaugsmą. Prašo ar parodo koks daiktas domina, ką norėtų paliesti, tyrinėti, žaisti, ką klausyti. Noriai įsitraukia į įvairias eksperimentines ir kasdieninėje veikloje pasitaikančias ilgio (pločio, aukščio), masės, tūrio palyginimo veiklas). Atranda, kad figūras ir objektus erdvėje galima apversti, pasukti, pastumti. Smalsauja, stebisi, atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis, stebi ir bando aiškintis, kas tai yra, kaip tai veikia, vyksta.

Problemų sprendimas Vertybinė nuostata. Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. Esminiai gebėjimai. Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsvarsto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes. Pasiekimų srities dėmenys. Gebėjimas atpažinti ir įvardinti problemą. Gebėjimas ieškoti problemos sprendimo būdų ir juos įgyvendinti. Gebėjimas stebėti ir atsižvelgti į priimto sprendimo pasekmes.	Pradedama nuspėjamai reaguoti į įprastus įvykius, kurių baigtį galima iš anksto numatyti (įjungtus jungiklį žaislas pradeda judėti). Spėja, kuriame inde vandens yra daugiau. Spėjimą patikrina perpildami vandenį iš vieno indo į kitą. Savo pastebėjimus jie išreiškia parodydami daiktus, kurie suaugusiojo apibūdinami šiomis su matavimu susijusiomis sąvokomis – ilgas-trumpas, žemas-aukštas. Žaisdami atlieka dviejų nesudėtingų, jiems suprantamų veiksmų sekas.
Kūrybiškumas Vertybinė nuostata. Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas. Esminiai gebėjimai. Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais. Pasiekimų srities dėmenys. Kūrybinių idėjų tyrinėjimas, fantazavimas, spontaniškas išbandymas, atkartojimas. Kūrybinių idėjų plėtojimas ir įgyvendinimas (improvizavimas, komponavimas ir interpretavimas). Savo ir kitų kūrybos reflektavimas, kūrybinių sprendimų pasirinkimas ir pritaikymas.	Juda natūraliai, džiaugsmingai, jų judesys yra spontaniškas, neturintis struktūros. Judesio kalba jie išreiškia savo mintis ir emocijas, pažįsta pasaulį per fizinę ir jutiminę patirtį. Žaismingai, neįprastais būdais tyrinėja daiktus, garsus, judesius, kvapus, skonius. Teikia pirmenybę tam tikrai kūrybinei veiklai, ilgiau įsitraukdamas į tai, ką mėgsta.
Mokėjimas mokytis Vertybinė nuostata. Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. Esminiai gebėjimai. Geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanymus ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus. Pasiekimų srities dėmenys. Gebėjimas įsitraukti į dominančią veiklą.	Daiktus rūšiuoja pagal formą, spalvą, dydį, naudodami rūšiavimo žaislus ir sensorines priemones. Eksperimentuodami ir žaisdami vidaus ir lauko aplinkose, įvairiose situacijose kalbinami mokytojo, vaikai įgyja vis daugiau patirties pasirinktu būdu duoti nurodymus dėl objekto judėjimo krypties ir buvimo vietos arba sekti kitų atitinkamus nurodymus.

Pastangos kryptingai veikti įgyvendinant ketinimą ir tikslą. Gebėjimas stebėti savo ir bendro veikimo pažangą, koreguoti procesą. Gebėjimas reflektuoti savo veiklos procesą ir rezultatą.	
---	--

Ugdymo turinys vaikams 4 – 6 metų

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/76bb8f404b5911ee8185e4f3ad07094a/asr>

SĖKMINGAI BESIMOKANTIS	
Pasiekimų sritis	Ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos
Kūrybiškumas <i>Vertybinė nuostata.</i> Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais. <i>Pasiekimų srities dėmenys.</i> Kūrybinių idėjų tyrinėjimas, fantazavimas, spontaniškas išbandymas, atkartojimas. Kūrybinių idėjų plėtojimas ir įgyvendinimas (improvizavimas, komponavimas ir interpretavimas). Savo ir kitų kūrybos reflektavimas, kūrybinių sprendimų pasirinkimas ir pritaikymas.	Patinka kurti savo žaidimus ir juos žaisti su grupės draugais ir mokytojais. Savarankiškai žaisdami ir kurdami vis naujus žaidimus, vaikai sutelkia visus savo gebėjimus, atskleidžia savo pomėgius. Patiria džiaugsmą kurdami įvairias dvimates ir trimates figūras, objektus ir kompozicijas iš įvairaus dydžio įprastų ir netikėtų priemonių, medžiagų. Drauge su suaugusiais dalyvauja improvizacinio pobūdžio teatralizuotuose renginiuose. Supranta ir nusako konkretaus savo kūrinio paskirtį. Savo kūryboje atkartoja pastebėtus kitų kūrybos elementus. Dalinasi savo kūryba artimoje aplinkoje, pasakoja apie kūrybos procesą.

Tyrinėjimas <i>Vertybinė nuostata.</i> Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė. <i>Pasiekimų srities dėmenys.</i> Gebėjimas kelti klausimus, spėlioti, numatyti. Gebėjimas taikyti įvairius tyrinėjimo būdus ir priemones. Gebėjimas apmąstyti, aptarti tyrinėjimo procesą ir atradimus.	Bando suprasti, kaip daiktai veikia, kaip tarpusavyje susiję. Tyrinėja, kuo tos pačios rūšies daiktai skiriasi vieni nuo kitų (pvz. kamuoliai skiriasi dydžiu, svoriu, spalva) ir nuo kitos rūšies daiktų (pvz. kamuolys savo forma skiriasi nuo knygos). Drauge su mokytoju aiškinasi, kaip daiktai keitėsi, kokie jie buvo seniau, kokie dabar, kaip tobulėjo, kaip žmogus juos pritaikė savo poreikiams. Jie lygina praeities ir dabarties daiktus. Geba apibūdinti jų išvaizdą, paskirtį, kaip veikia, iš ko pagaminti. Supranta, kad to pačios paskirties daiktai (pvz. kėdė) gali būti pagaminti iš plastiko, medžio, metalo. Tyrinėja vandenį (gali sušalti į ledą, tirpdamas tampa vandeniu).
Problemų sprendimas <i>Vertybinė nuostata.</i> Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsvarsto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes. <i>Pasiekimų srities dėmenys.</i> Gebėjimas atpažinti ir įvardinti problemą. Gebėjimas ieškoti problemos sprendimo būdų ir juos įgyvendinti. Gebėjimas stebėti ir atsižvelgti į priimto sprendimo pasekmes.	Mokytojo padedamas, ieško daiktų panašumų ir skirtumų, sprendžia iškilusias problemas. Ieško atsakymų į kylančius klausimus. Geba papasakoti apie gyvūnų naudą, aiškinasi, ko reikia, kad gyvūnai gyventų, kad gerai jaustųsi. Aiškinasi, kaip gyvūnai prisitaikę prie aplinkos, kokie žmogaus ir gyvūnų santykiai. Įtraukiami į probleminių situacijų nagrinėjimą.
Mokėjimas mokytis <i>Vertybinė nuostata.</i> Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. <i>Esminiai gebėjimai.</i> Geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanymus ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus. <i>Pasiekimų srities dėmenys.</i>	Matydami, kaip suaugusieji ir kiti vaikai naudoja įvairius įrankius, ir stebėdami, kaip tie įrankiai veikia, patys juos išbando. Daiktus kūrybiškai panaudoja žaidimuose, ugdomosi nuostatą tauso daiktus. Per įvairias praktines veiklas susipažįsta su nurodymo, komandos sąvoka.

Gebėjimas įsitraukti į dominančią veiklą. Pastangos kryptingai veikti įgyvendinant ketinimą ir tikslą. Gebėjimas stebėti savo ir bendro veikimo pažangą, koreguoti procesą. Gebėjimas reflektuoti savo veiklos procesą ir rezultatą.	
--	--

Ugdymosi kontekstai ir pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai

Pedagogo vaidmuo visose srityse – būti stebėtoju, įkvėpėju, pagalbininku, skatinančiu vaiką tyrinėti, kurti, pažinti ir augti saugioje, pagarba grįstoje aplinkoje. Ugdymas grindžiamas žaidimu, patyrimu, dialogu ir vaiko įsitraukimu. Ugdymas vykdomas atsižvelgiant į kiekvieno vaiko unikalumą, brandą. Pedagogas su vaikais nuolat reflektuoja savo veiklas.

Pedagogo vaidmuo ugdymo(si) veikloje apima kontekstų, kurie žadina vaikų prigimtinių smalsumą, kūrimą. Mokytojas skatina vaikų domėjimąsi aplinkos objektais ir reiškiniiais, pasitelkdamį įvairius metodus, kaip stebėjimas, eksperimentavimas, skaitmeninės technologijos ir kūrybinės veiklos.

Strategijos ir metodai apima personalizuotą, savivaldų, dialogišką, judrų, tyrinėjantį, kūrybinį ir reflektuojantį ugdymą(si). Tai skatina vaikus patirti ir suprasti aplinką visais pojūčiais, gilinti supratimą ir plėtoti gebėjimą.

Vaikų ugdymo(si) kontekstai

Ištaigos aplinkose kuriami aktualūs vaikų emocinį ir fizinį saugumą bei kūrybiškumą užtikrinantys kontekstai.

Universalaus dizaino mokymuisi kontekstas – lanksti, visiems vaikams prieinama ugdymo(si) aplinka ir veiksmingas procesas, kuriame, nepriklausomai nuo amžiaus, socialinių, kultūrinių, lingvistinių, sveikatos skirtumų, visiems vaikams sudaromos sąlygos žaisti, patirti ir ugdytis.

Vaiko žaismės kontekstas – kasdienių veiklų žaismingumo palaikymas tyrinėjant, eksperimentuojant, dalinantis potyriais, siekiant vaikų savarankiško žaidimo ir žaismingo ugdymo(si) vienovės bei darnos.

Kultūrinių dialogų kontekstas – matomi įvairių kultūrų simboliai, ženklai, patiriami papročiai ir elgesio normos, išbandomos įvairios kultūrinės išraiškos formos, ugdančios teigiamą požiūrį į įvairovę ir skirtumus.

Judraus patirtinio ugdymo(si) kontekstas – vaikų judėjimo džiaugsmo ir kasdienio judraus mokymosi skatinimas, kuriant dialogišką, prasmingą vidaus ir lauko aplinkų jungtis, leidžiančias vaikams judriais būdais dalyvauti visų ugdymo(si) sričių veiklose.

Kalbų įvairovės kontekstas – kuriamos ir palaikomos aplinkos sąlygos, palankios rasti ir plėtoti skirtingiems vaikų komunikavimo būdams, įvairiai žodinei ir nežodinei raiškai, kalbų pažinimui, teigiamoms nuostoms, susijusioms su kalbų ir jų formų įvairove.

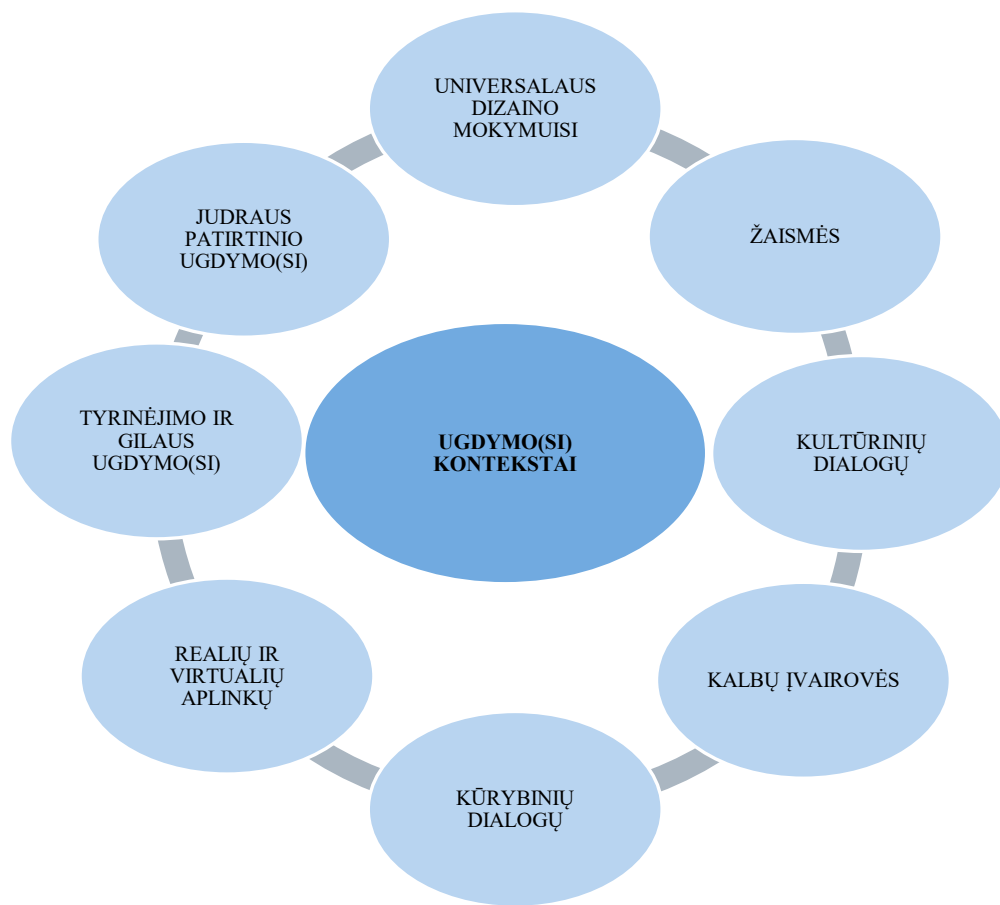
Tyrinėjimo ir gilaus mokymosi kontekstas – palaikomas prigimtinis vaikų smalsumas, įtraukiant į aplinkos tyrinėjimą, skatinantį giliau suprasti aplinkos objektus, reiškinius ir jų ryšius, atrasti įvairius pažinimo ir mokymosi būdus. Kuriamas atviras iššūkiams kontekstas: žaismei, laisvės vaiko spėliojimams, atsakymų į keliamus klausimus paieškoms, turinėjimu grindžiamiems sprendimams.

Realių ir virtualių aplinkų kontekstas – kuriami realybės kontekstai alternatyviomis skaitmeninėmis galimybėmis patirti ir pažinti, plėtoti vaikų skaitmeninį sumanumą.

Kūrybinių dialogų kontekstas – kuriama vaizduotė, smalsumą, nuostabą kelianti aplinka, akcentuojanti patį kūrybos procesą, kai vaikai patiria kūrybos laisvę, išgyvena netikėtumą, kūrybos džiaugsmą ir pasididžiavimą įveikus kūrybinius iššūkius.

Ikimokyklinio ugdymo grupėse palaikomos vaiko iniciatyvos, spontaniškos veiklos, mokytojui stebint vaiką, praturtinant mąstymą, kūrybinį ir praktinį patyrimą, dialoginį veikimą. Vaikams sudaromos galimybės pasirinkti veiklą, priemones, medžiagas, veikimo vietas, laiką veikti vienas ir bendradarbiaujant. Mokytojai ir švietimo pagalbos specialistai stebi, kuo vaikai domisi, ką geba ir pritaiko kontekstą plėtoti pastebėtus vaikų poreikius ir gebėjimus.

Ugdymo(si) kontekstuose, mokytojai pagal situaciją lanksčiai keičia savo vaidmenis tapdami vaiko padėjėjais, kūrėjais, tyrinėtojais. Ugdymo turinys įgyvendinamas dalyvaujant organizuotose veiklose, žaidžiant, pasivaikščiojimų metu ir kt. Ugdymo turinys pritaikomas atsižvelgiant į vaiko ir grupės kontekstą ir perteikiamas organizuojant visos grupės veiklą, nedidelėmis grupelėmis ir individualiai (ž. 7 pav.).

7 pav. Ugdymo(si) kontekstai.

V SKYRIUS

VAIKŲ UGDYMO SI PAŽANGA, UGDYMO SI TĘSTINUMAS

5.1. Ugdymo(si) pasiekimų vertinimo paskirtis. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų vertinimo paskirtis – pažinti kiekvieną vaiką, numatyti jo ugdymo(si) perspektyvą, stebint ką vaikas jau geba, ko ir kaip mokosi, kokia jo pažanga pasiekimų srityse. Vertinimas padeda atskleisti potencialias vaiko galias ir švietimo pagalbos poreikį. Ugdymo(si) pasiekimų vertinimu siekiama kryptingai planuoti, veiksmingai įgyvendinti lankstų vaikų grupės ugdymo(si) procesą, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ugdymo strategijų ir metodų efektyvumą. Vaikų asmeninės pažangos vertinimas visuminis ir sistemingas procesas.

Vaikų pasiekimų ir pažangos stebėjimas, reflektavimas bei vertinimas atliekamas pagal 18 vaikų pasiekimo sričių.

5.2. Ugdymo vertinimo procesas. Vaikų ugdymo(si) pažangos vertinimas, tai nuolatinis informacijos rinkimas bei kaupimas apie ugdomų vaikų galių pasiekimus visose veiklos srityse, duomenų analizavimas bei maksimalių vaiko potencinių galimybių numatymas. Vaiko ugdymo(si) pasiekimų ir pažangos stebėsena vykdoma nuolat, o dokumentuojama du kartus per mokslo metus (spalio, gegužės mėnesiais) ir pagal poreikį.

Formuojamuoju vertinimu vaikai vertinami nuolat, renkant ir analizuojant informaciją apie individualią vaiko pažangą.

Apibendrinamuoju vertinimu vaikai vertinami du kartus per metus (spalio ir gegužės mėnesiais) elektroniniame dienyne.

Vaiko pasiekimus vertina pats vaikas, grupės mokytojai, tėvai (globėjai). Vaikams, kuriems taikoma švietimo specialistų pagalba, vaiko individualią pažangą vertina ir švietimo pagalbos specialistai. Pedagogai, švietimo pagalbos specialistai nuolat dokumentuoja ugdymo procesą el. dienyne. Ugdymo(si) procesas planuojamas atsižvelgiant į vaikų ugdymo(si) pasiekimus ir vaikų pažangos analizės rezultatus. Vaikų pasiekimų vertinimo rezultatai su tėvais (globėjais) individualiai aptariami mokslo metų pradžioje, pabaigoje ir pagal poreikį. Mokytojai nuolat stebi ir fiksuoja vaiko pažangą taikydami įvairius metodus: stebėjimą, pokalbį su vaiku, diskusiją, vaiko pasakojimą ir kt. Duomenys vaiko pasiekimams renkami įvairių veiklų metu: valgant, sportuojant, bendraujant su vaikais, suaugusiais, žaidžiant ir kt. Vaiko pasiekimų aplanke kaupiama: vaikų dailės darbeliai, užrašytos vaiko mintys, pedagogo pastebėjimai ir kt. Vaikų ugdymosi pasiekimų dokumentavimo, stebėsenos ir surinktos informacijos naudojimo procesai vykdomi laikantis visų etikos reikalavimų. Vaikų pasiekimų dokumentavimas bei stebėsena padeda siekti ugdymo(si) kokybės:

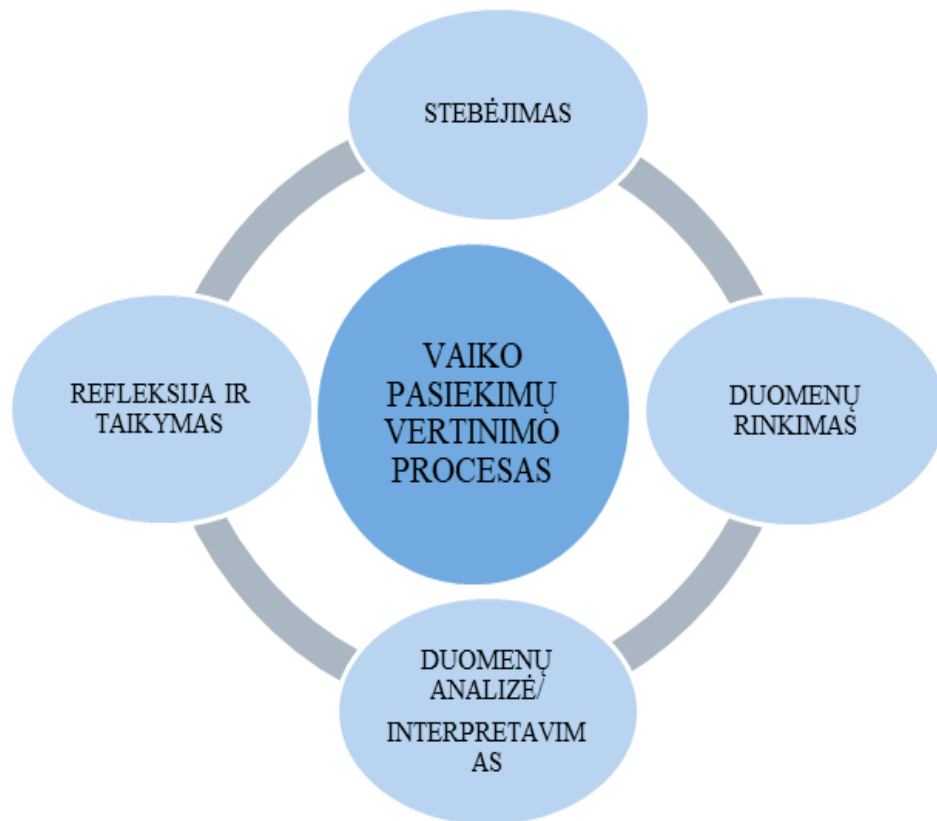
1. Geriau pažinti kiekvieną vaiką ir numatyti jo ugdymo(si) perspektyvą, stebint, ką vaikas jau geba, ko ir kaip mokosi, kokia jo pažanga atskirose pasiekimų srityse, atskleidžiant potencialias jo galias ir švietimo pagalbos poreikį.

2. Nuosekliai vertinti mokytojo ir kitų ugdytojų sąveiką su vaikais, taikomų pedagoginių strategijų ir metodų, sukurtos aplinkos, paramos ir pagalbos vaikams poveikį kiekvieno vaiko pažangai.

3. Derinti vaiko, tėvų (globėjų), mokytojų, švietimo pagalbos specialistų lūkesčius dėl vaiko tolesnio ugdymo(si), siekiant visų ugdymo(si) proceso dalyvių kryptingo įsitraukimo.

4. Teikti informaciją apie vaiko daromą pažangą ir pasiekimus tėvams (globėjams).

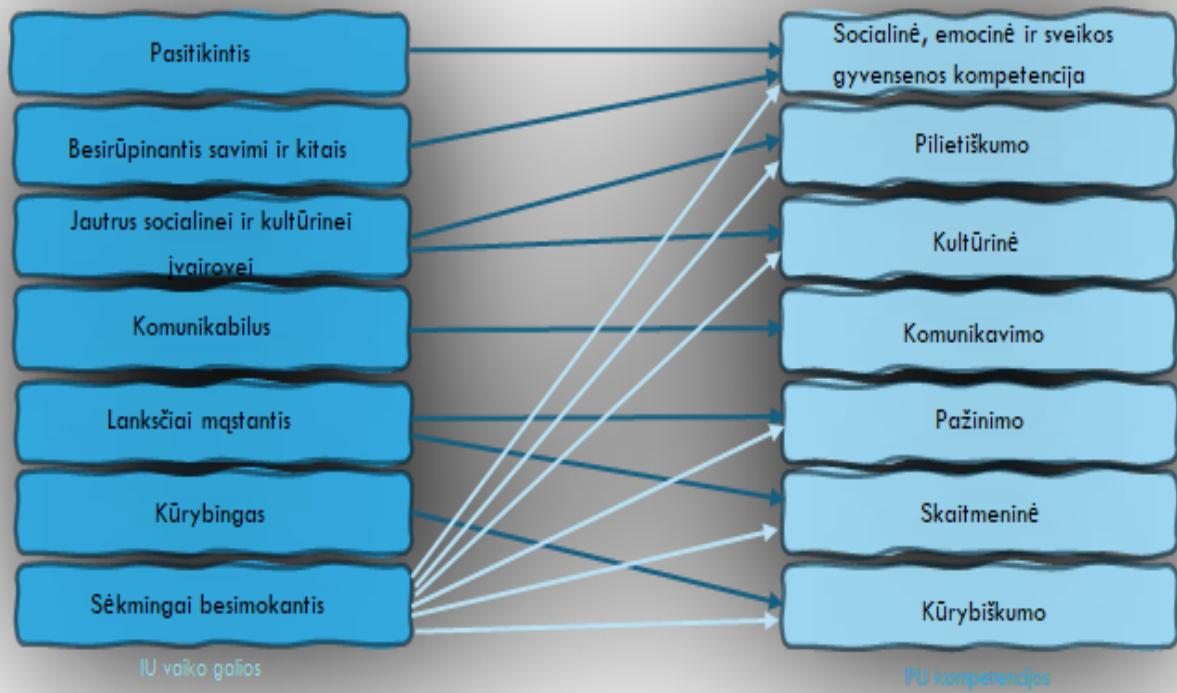
5. Ugdymo proceso fiksavimas atliekamas vadovaujantis šia schema (ž. 8 pav.):

8 pav. Vaiko pasiekimų vertinimo procesas.

5.3. Ugdymo(si) tęstinumas. Atnaujinant ikimokyklinio ugdymo programą įstaiga siekia jos dermės ir tęstinumo su Priešmokyklinio ugdymo bendrąja programa: svarbiausių ugdymo(si) principų atitikties ir ugdymo(si) proceso kryptingumas – ugdymo(si) modeliavimas iš vaiko raidos ir ugdymosi perspektyvos, išskirtinis dėmesys žaidimo pedagogikai ir patirtiniam vaikų ugdymui(si). Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) tęstinumą užtikrina ikimokyklinio ugdymo(si) laikotarpiu plėtojamų pasiekimų sričių ir priešmokyklinio ugdymo(si) laikotarpiu plėtojamų kompetencijų dermė: suderintos jas sudarančių pasiekimų grupės, pasiekimų turinys, jų augimo nuoseklumas (ž. 9 pav.).

Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo tęstinumas

9 pav. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) programų dermė.

PRIEDAI

Priedas Nr.1

<https://drive.google.com/file/d/16vRRY47o0ZcoZjnXP5EojPuxaNo-onkK/view>

7. APLINKOS PAŽINIMAS		8. MATEMATINIS MĄSTYMAS		9. SKAITMENINIS SUMANUMAS		15. TYRINĖJIMAS		18. MOKĖJIMAS MOKYTIS		16. PROBLEMŲ SPRENDIMAS		10. KALBŲ SUPRATIMAS	
7.3. Džiaugiasi gyvūnais, augalais ir gamtos reikšmiais savo aplinkoje, pradeda juos pavadinti. Stengiasi būti atsargus ir rūpestingas su aplinkos daiktais, augalais ir gyvūnais. Reaguojų į nuotraukose užfiksavusius įvykius, kuriuose pats dalyvauja.		8.3. Įsitraukia į skaičiavimą, atpažįsta įvairias skaičių 1, 2, 3 išraiškas. Mėgstu komponuoti, grupuoti, rikiuoti įvairių dydžių, formų, spalvų daiktus, taikau tiesioginį palyginimo būdą. Vis geriau sekasi nukopijuoti dviejų pasikartojančių elementų sekas.		9.3. Įjungiu išmaniuosius žaislus be ekranų, išbandau jų veikimą, laikausi man suprantamų naudojimo ir saugumo taisyklių. Gėbu kurti veiklos žingsnių sekas ir atlikti kitų sakomas komandas.		15.3. Smalsauju, aiškinuosi, kas ir kaip veikia, vyksta, įsitraukiu į įvairias tyrinėjimo veiklas, savo atradimais dalinuosi su kitais.		18.3. Įsitraukiu į veiklą, pasirenku priemones, stebiu, klausinėju, džiaugiuosi savo veiklos rezultatais.		16.3. Parodau, su kokia problema susiduriu, ir bandau ją spresti; nepavykus, tobulinu sprendimą, išbandydamas naujus būdus arba prašau pagalbos.		10.3. Trumpam susikaupiu ir reaguojų į kitų kalbėjimą, kūno kalbą, suprantu 3-4 žodžių sakinius, klausimus, du vienas paskui kita sekančius prašymus, trumpus skaitimus, pasakojamus arba dainuojamus tekstus; reaguojų į ritmo dainius, intonavimą; vartau knyges, skiriu tekstą nuo paveikslėlių; vartau dažnai matomų ženklių prasme.	
5.3. Pasakau savo vardą, kas esu (berniukas / mergaitė), žinau pagrindines savo kūno dalis, siekiu savarankiškumo. Man patinka būti ir veikti tiek namie, tiek grupėje, aš mėgaujusi pažįstama aplinka, kalba, suklūstu, kai išgirstu kitą kalbą.		5.2. Atpažįstu save veidrodyje ir nuotraukose, parodau, ko noriu, mėgaujusi tuo, ką galiu pats. Esu priimančias prie tėvų / globėjų, patikūsi suaugusiems grupėje, įsitraukiu į etnokultūrinės veiklas.		5.1. Reaguojų į savo vardą, tyrinėju savo kūną. Jauciu ryšį su kitais, atliepiu artimųjų rodomą dėmesį, mėgstu žaizdintis ir daineles gimtąja kalba.		5.1. Visais pojūčiais tyrinėju aplinką ir save, emocijomis parodau atradimų džiaugsmą.		18.1. Domiuosi aplinka, reaguojų į aplinkinių reakcijas, kartoju pasiektą rezultatą.		16.1. Parodau, kai kažkas vyksta ne taip, kaip įprasta, ieškau pagalbos, kai susiduriu su klūtimi, išreiškiu emociją, kai (ne)pavyko veiksmas.		10.2. Klausausi kitų kalbėjimo, suprantu ir atliepiu 2-3 žodžių sakinius, klausimus, trumpus pasakojimus, įsilemiu dažnai vartojamus žodžius, reaguojų į pasikartojančius garsus, žodžius, judesius, mėgtu, kai man skaito knygeles, pats vartinėju jas, stebiu rašančiusius.	
3.3. Atpažįstu ir man įprastais būdais išreiškiu savo emocijas, mokausi jas pavadinti, domiuosi kitų emocijomis ir skirtingai į jas reaguojų.		3.2. Savo emocijas išreiškiu intensyviau, pastebiu ir reaguojų į kitų emocijas.		3.1. Savo emocijas parodau balsu ir kūno ženkais, „užsireičiu“ kitų emocijomis.		15.1. Visais pojūčiais tyrinėju aplinką ir save, emocijomis parodau atradimų džiaugsmą.		18.1. Domiuosi aplinka, reaguojų į aplinkinių reakcijas, kartoju pasiektą rezultatą.		16.1. Parodau, kai kažkas vyksta ne taip, kaip įprasta, ieškau pagalbos, kai susiduriu su klūtimi, išreiškiu emociją, kai (ne)pavyko veiksmas.		10.2. Klausausi kitų kalbėjimo, suprantu ir atliepiu 2-3 žodžių sakinius, klausimus, trumpus pasakojimus, įsilemiu dažnai vartojamus žodžius, reaguojų į pasikartojančius garsus, žodžius, judesius, mėgtu, kai man skaito knygeles, pats vartinėju jas, stebiu rašančiusius.	
4.3. Kalbėjimas su savimi ir suaugusiojo pagalba man padeda suteikti dėmesį, valdyti emocijas, veiksmus, laikytis man suprantamų susitarimų.		4.2. Aš pats man įprastais būdais ieškau nusiramimo, dėmesį, emocijas ir veiksmus valdau suaugusiojo padedamas.		4.1. Galiu trumpam suteikti dėmesį į savo globėją, susitapatinti su jo reikiamomis emocijomis ir nusiraminti.		15.1. Visais pojūčiais tyrinėju aplinką ir save, emocijomis parodau atradimų džiaugsmą.		18.1. Domiuosi aplinka, reaguojų į aplinkinių reakcijas, kartoju pasiektą rezultatą.		16.1. Parodau, kai kažkas vyksta ne taip, kaip įprasta, ieškau pagalbos, kai susiduriu su klūtimi, išreiškiu emociją, kai (ne)pavyko veiksmas.		10.2. Klausausi kitų kalbėjimo, suprantu ir atliepiu 2-3 žodžių sakinius, klausimus, trumpus pasakojimus, įsilemiu dažnai vartojamus žodžius, reaguojų į pasikartojančius garsus, žodžius, judesius, mėgtu, kai man skaito knygeles, pats vartinėju jas, stebiu rašančiusius.	
6.3. Kai man artimas suaugusysis yra šalia, aš drąsiai išbandau ką nors naują; ieškau bendradarbių draugijos, trumpam įsitraukiu į bendrus žaidimus, mokausi dalintis.		6.2. Skiriu man artimus suaugusiuosius nuo kitų, juos mėgdoju, kartoju tai, kas sulaukė jų palaikymo, tikėuosi jų pagalbos; mėgstu žaisti greta kitų vaikų.		6.1. Mėgaujusi suaugusiojo dėmesiu, kūno ženkais parodau, kuo domiuosi, seku jo žvilgsnį, aptinku jo rodomus objektus, dalinuosi emocijomis.		15.1. Visais pojūčiais tyrinėju aplinką ir save, emocijomis parodau atradimų džiaugsmą.		18.1. Domiuosi aplinka, reaguojų į aplinkinių reakcijas, kartoju pasiektą rezultatą.		16.1. Parodau, kai kažkas vyksta ne taip, kaip įprasta, ieškau pagalbos, kai susiduriu su klūtimi, išreiškiu emociją, kai (ne)pavyko veiksmas.		10.2. Klausausi kitų kalbėjimo, suprantu ir atliepiu 2-3 žodžių sakinius, klausimus, trumpus pasakojimus, įsilemiu dažnai vartojamus žodžius, reaguojų į pasikartojančius garsus, žodžius, judesius, mėgtu, kai man skaito knygeles, pats vartinėju jas, stebiu rašančiusius.	
2.3. Apeinu arba peržengiū klūtį, bėgu neprasdamas pusiaušvyros, lipu, nilūpu laiptais pakaitliniu žingsniu, nušoku nuo laiptelio, peršoku liniją. Metu, gaudau, spiriu kamuolį. Derinu akies ir rankos, abiejų rankų, rankų ir kojų judesius.		2.2. Stoviu, atsitūpiu, pasilenkiu, einu, bėgu, lipu laiptais, pirstatomuoju žingsniu. Ridenu, sviedžiu kamuolį. Paimu, uždedu, įdedu ir išimu daiktą, atsuku detales, plūju rankomis.		2.1. Sedžiu, šliaužiu, ropūju, atsistūju, einu laikydamasis ar savarankiškai. Imu daiktą, perimu iš vienos rankos į kitą, dedu vieną ant kito.		15.1. Visais pojūčiais tyrinėju aplinką ir save, emocijomis parodau atradimų džiaugsmą.		18.1. Domiuosi aplinka, reaguojų į aplinkinių reakcijas, kartoju pasiektą rezultatą.		16.1. Parodau, kai kažkas vyksta ne taip, kaip įprasta, ieškau pagalbos, kai susiduriu su klūtimi, išreiškiu emociją, kai (ne)pavyko veiksmas.		10.2. Klausausi kitų kalbėjimo, suprantu ir atliepiu 2-3 žodžių sakinius, klausimus, trumpus pasakojimus, įsilemiu dažnai vartojamus žodžius, reaguojų į pasikartojančius garsus, žodžius, judesius, mėgtu, kai man skaito knygeles, pats vartinėju jas, stebiu rašančiusius.	
1.3. Pradedu naudotis stalo įrankiais. Padedamas naudojuosi tualetu, prausiuosi, rengiuosi. Bandau laikytis susitarimų ir saugiai elgtis.		1.2. Savarankiškai valgau įvairų maistą. Parodau ar pasakau, kad noriu į tualetą. Mokausi nusiprausti, bandau nusirengti.		1.1. Ragauju įvairų maistą, bandau valgyti, gerti iš puodelio. Parodau, kad man šlapia, nepatogu.		15.1. Visais pojūčiais tyrinėju aplinką ir save, emocijomis parodau atradimų džiaugsmą.		18.1. Domiuosi aplinka, reaguojų į aplinkinių reakcijas, kartoju pasiektą rezultatą.		16.1. Parodau, kai kažkas vyksta ne taip, kaip įprasta, ieškau pagalbos, kai susiduriu su klūtimi, išreiškiu emociją, kai (ne)pavyko veiksmas.		10.2. Klausausi kitų kalbėjimo, suprantu ir atliepiu 2-3 žodžių sakinius, klausimus, trumpus pasakojimus, įsilemiu dažnai vartojamus žodžius, reaguojų į pasikartojančius garsus, žodžius, judesius, mėgtu, kai man skaito knygeles, pats vartinėju jas, stebiu rašančiusius.	
12.3. Emocingai reaguojų į savo ir kitų kūrybą, atrandų, kas man gražu – bjauru, kas patinka ar nepatinka.		12.2. Atrandų, mėgdoju, tyrinėju tai, kas patinka, stebiuosi gamtos ir žmogaus sukurtais objektais ir reikiškais.		12.1. Su nuostaba reaguojų į žmones, gyvūnus, garsus, mimikas, judesius, daiktus.		15.1. Visais pojūčiais tyrinėju aplinką ir save, emocijomis parodau atradimų džiaugsmą.		18.1. Domiuosi aplinka, reaguojų į aplinkinių reakcijas, kartoju pasiektą rezultatą.		16.1. Parodau, kai kažkas vyksta ne taip, kaip įprasta, ieškau pagalbos, kai susiduriu su klūtimi, išreiškiu emociją, kai (ne)pavyko veiksmas.		10.2. Klausausi kitų kalbėjimo, suprantu ir atliepiu 2-3 žodžių sakinius, klausimus, trumpus pasakojimus, įsilemiu dažnai vartojamus žodžius, reaguojų į pasikartojančius garsus, žodžius, judesius, mėgtu, kai man skaito knygeles, pats vartinėju jas, stebiu rašančiusius.	
13.1.3. Keverzoju skirtingomis rašymo ir piešimo priemonėmis, sava kalba palydžiu kūrybą, turiu savo mėgstamas priemones.		13.1.2. Išbandau, kokius pėdsakus palieka rašymo, piešimo ir lipdymo priemonės.		13.1.1. Emocingai reaguojų į siekiu ryškų, man įdomių objektų.		15.1. Visais pojūčiais tyrinėju aplinką ir save, emocijomis parodau atradimų džiaugsmą.		18.1. Domiuosi aplinka, reaguojų į aplinkinių reakcijas, kartoju pasiektą rezultatą.		16.1. Parodau, kai kažkas vyksta ne taip, kaip įprasta, ieškau pagalbos, kai susiduriu su klūtimi, išreiškiu emociją, kai (ne)pavyko veiksmas.		10.2. Klausausi kitų kalbėjimo, suprantu ir atliepiu 2-3 žodžių sakinius, klausimus, trumpus pasakojimus, įsilemiu dažnai vartojamus žodžius, reaguojų į pasikartojančius garsus, žodžius, judesius, mėgtu, kai man skaito knygeles, pats vartinėju jas, stebiu rašančiusius.	
13.3.3. Atliepdamas muzikos nuotaiką tyrinėju savo ir kitų asmenines erdves, atrandau naujų judesių, vienu metu judinu kelias kūno dalis, atsimenu ir kartu trily judesių kombinacijas, patinka šokti vienam ir su draugu.		13.3.2. Klausydamas muzikos atlieku keletą skirtingų judesių stovėdamas vietoje ir judėdamas, tyrinėju judėjimo kryptis, kurių judesius čia ir dabar, derinu dviejų judesių seką.		13.3.1. Tyrinėju erdvę, išgirdęs muziką spontaniškai judu, mėgdoju suaugusiojo judesius.		15.1. Visais pojūčiais tyrinėju aplinką ir save, emocijomis parodau atradimų džiaugsmą.		18.1. Domiuosi aplinka, reaguojų į aplinkinių reakcijas, kartoju pasiektą rezultatą.		16.1. Parodau, kai kažkas vyksta ne taip, kaip įprasta, ieškau pagalbos, kai susiduriu su klūtimi, išreiškiu emociją, kai (ne)pavyko veiksmas.		10.2. Klausausi kitų kalbėjimo, suprantu ir atliepiu 2-3 žodžių sakinius, klausimus, trumpus pasakojimus, įsilemiu dažnai vartojamus žodžius, reaguojų į pasikartojančius garsus, žodžius, judesius, mėgtu, kai man skaito knygeles, pats vartinėju jas, stebiu rašančiusius.	
13.3.2. Suklūstu į muziką judesiais ir mučiamaisiais instrumentais, žaidžiu melodiniais ir ritminiais dariniais, pakartuoju dainų fragmentus, spontaniškai kuru „ariso“ daineles.		13.3.1. Man patinka išgauti garsus balsu ir daiktais, gestais ir išraiškingu reaguojų į muziką, ritmiškai judu ir kratau barškučius.		13.3.1. Tyrinėju erdvę, išgirdęs muziką spontaniškai judu, mėgdoju suaugusiojo judesius.		15.1. Visais pojūčiais tyrinėju aplinką ir save, emocijomis parodau atradimų džiaugsmą.		18.1. Domiuosi aplinka, reaguojų į aplinkinių reakcijas, kartoju pasiektą rezultatą.		16.1. Parodau, kai kažkas vyksta ne taip, kaip įprasta, ieškau pagalbos, kai susiduriu su klūtimi, išreiškiu emociją, kai (ne)pavyko veiksmas.		10.2. Klausausi kitų kalbėjimo, suprantu ir atliepiu 2-3 žodžių sakinius, klausimus, trumpus pasakojimus, įsilemiu dažnai vartojamus žodžius, reaguojų į pasikartojančius garsus, žodžius, judesius, mėgtu, kai man skaito knygeles, pats vartinėju jas, stebiu rašančiusius.	
13.3.1. Tyrinėju balsą, muzikos instrumentus ir kitus garso šaltinius, vienas ir kartu su kitais vis ritmiškai groju, judu ir dainuoju daineles, mano „ariso“ dainavimas įgauna struktūrą. Susikaupęs klausau muzikos ir įvairiais būdais parodau, kad suprantu kai kuriuos muzikos kontrastus.		13.3.1. Tyrinėju balsą, muzikos instrumentus ir kitus garso šaltinius, vienas ir kartu su kitais vis ritmiškai groju, judu ir dainuoju daineles, mano „ariso“ dainavimas įgauna struktūrą. Susikaupęs klausau muzikos ir įvairiais būdais parodau, kad suprantu kai kuriuos muzikos kontrastus.		13.3.1. Tyrinėju balsą, muzikos instrumentus ir kitus garso šaltinius, vienas ir kartu su kitais vis ritmiškai groju, judu ir dainuoju daineles, mano „ariso“ dainavimas įgauna struktūrą. Susikaupęs klausau muzikos ir įvairiais būdais parodau, kad suprantu kai kuriuos muzikos kontrastus.		15.1. Visais pojūčiais tyrinėju aplinką ir save, emocijomis parodau atradimų džiaugsmą.		18.1. Domiuosi aplinka, reaguojų į aplinkinių reakcijas, kartoju pasiektą rezultatą.		16.1. Parodau, kai kažkas vyksta ne taip, kaip įprasta, ieškau pagalbos, kai susiduriu su klūtimi, išreiškiu emociją, kai (ne)pavyko veiksmas.		10.2. Klausausi kitų kalbėjimo, suprantu ir atliepiu 2-3 žodžių sakinius, klausimus, trumpus pasakojimus, įsilemiu dažnai vartojamus žodžius, reaguojų į pasikartojančius garsus, žodžius, judesius, mėgtu, kai man skaito knygeles, pats vartinėju jas, stebiu rašančiusius.	

Priedas Nr.2

https://drive.google.com/file/d/1kB7d_hzY3NsosSCjAyiWJMJeAF7cYZt3/view

7. APLINKOS PAŽINIMAS	8. MATEMATINIS MĄSTYMAS	9. SKAITMENINIS SUMANUMAS	15. TYRINĖJIMAS	18. MOKĖJIMAS MOKYTI	16. PROBLEMŲ SPRENDIMAS	10. KALBŲ SUPRATIMAS
7.5. Atpažįstu ir pavadinu tyrinėjamus gamtos reiškinius, kai kuriuos tolimų kraštų augalus ir gyvūnus, pasakojau apie jų gyvenimo būdą, požymius. Paaiškinu, kaip naudojame gamtos išteklius, rūpinuosi aplinka. Pavaizduoju ir pasakoju, kuo mano šeimos tradicijos skiriasi nuo kai kurių kitų kultūrų. Pristatau savo aplinkos man žinomus objektus ir vietas. Pradedu suvokti įvykių chronologiją.	8.5. Skaičiuoju 9-ųjų ribose. Palyginu, sudedu, atimu, sujungiu, išskaidau daiktų kiekį 5-ųjų ribose. Tyrinėju dvimates, trimates figūras ir jų atvaizdus, matomus objektus vis tiksliau pavaizduoju plane, kuriu įvairių objektų sekas, išbandau savo kūną ir daiktus kaip matavimo vienetus, dalinuosi atrodymais.	9.5. Išbandau įvairius išmaniųjų įrenginių ir priemonių valdymo būdus, ieškau informacijos, kuriu nesudėtinga skaitmeninį turinį, laikausi saugumo taisyklių. Iš simbolių dėliojų komandų sekas, išbandau jas žaidybiniame programavimo aplinkoje, aiškinu.	15.5. Vis labiau įsitraukiu į įvairių objektų tyrimą: ieškau požymių, panašumų ir skirtumų, aiškinuosi sandarą, veikimo principą.	18.5. Siekiu patenkinti savo smalsumą, siekdamas tikslu numatau ir įgyvendinu kelis žingsnius, lanksčiai sprendžiu iškilusias problemas, aptariu, ką nuveikiu ir ką veiksiu toliau.	16.5. Atpažįstu ir sprendžiu kasdienes problemas, kartu su kitais vaikais ieškau naujų būdų, kaip įveikti iššūkį, samprotauju apie problemą, kas pavyko, kas ne.	10.5. Suprantu sudėtinį sakinių, pradedu siėti kalbos garsus su raidėmis, iš klausos atskiriu tuo pačiu garsu prasidedančius žodžius. Atidžiai klausausi tekstų literatūrinę kalbą ir tarmiškai, suvokiu skirtingų žanrų leidinių skirtumus, suprantu knygos viršelio funkciją, atpažįstu kels spausdintus žodžius.
5.5. Žinau savo augimo istoriją, įsivaizduoju, koks būsi užaugęs, aiškinuosi, kas yra mano kūno viduje, ką jis gali ir ko negali. Suprantu, kad esu savo šeimos ir mūsų grupės narys, pasakau, kokia kalba kalbu, kokiaje šalyje gyvenu, pasakojau, kuo man ypatinga mano šeima, grupė, šalis.	7.4. Atpažįstu dažniausiai sutinkamus gamtos objektus ir reiškinius, pastebiu kai kuriuos jų požymius. Komentuoju paros įvykių seką. Padedu rūšiuoti atliekas, tausti išteklius. Atpažįstu patiriamas kitos nei mano kultūros reiškinis ar daiktus, noriai įsitraukiu į savo kultūrinės aplinkos tradicines veiklas.	8.4. Skaičiuoju iki 5 ir atgal, palyginu kiekius, sieju įvairias to paties skaičiaus frazijas. Eksperimentuoju ir dalinuosi idėjomis, kaip išmatuoti ir palyginti įvairius dydžius. Klasifikuoju, rūšiuoju objektus; vardiju pažįdamas formas; plane pažymiu 2-3 matomus daiktus, apibūdiniu jų išsidėstymą; pratėsiu dviejų pasikartojančių elementų seką.	9.4. Padedamas skaitmenines priemones naudoju informacijai įrašyti ir paleisti, bendrauti, mokausi jas pavadinti, apibūdinti. Suprantu ir galiu atlikti grafinius simbolius ir objektais žymimas komandas.	18.4. Išreiškiu susidomėjimą ir norą veikti su kitais, imuosi iniciatyvos ir pradedu numatyti reikalingas priemones, komentuoju atliekamą veiklą.	16.4. Paaiškinu, kad susidūriau su problema, stengiuosi ją įveikti, išbandau žinomus būdus numatydamas pasekmes, stebiu savo veiklos rezultatus.	11.5. Laisvai kalbu apie tai, kas vyksta, vyko ir vyks, tinkamai vartoju gramatines formas, kalbu sudėtiniais sakiniiais, trumpai papasakojau, diskutuoju ir atsakau į klausimus; kopijuoju arba užrašau raides, simbolius, žodžius.
3.5. Mokuisi komuniikuoti apie jausmus bei emocijas ir jas išreikšti sau ir kitiems priimtinais būdais.	5.4. Skiriu savo ir kitų jausmus, norus, kalbų ir vaizdų, kaip atrodo mano kūnas, kuo aš panašus ar skiriuosi nuo kitų. Komentuoju ir vaizduoju savo šeimą, grupės draugus, mokytojus, dalinuosi savo aplinkos veiklų ir renginių patirtimi, atpažįstu, kad kiti kalba kita kalba nei aš.	3.4. Aiškinuosi, kokios emocijos man ir kitiems kyla įvairiose situacijose, jas pavadinu, išreiškiu įvairiais būdais, atpažįstu iš kitų išraiškos.	15.4. Pradedu suprasti tyrinėjimo procesą: keliu klausimus ir ieškau atsakymų pasirinkdamas man žinomas ir naujus tyrinėjimo būdus, priemones.	18.4. Išreiškiu susidomėjimą ir norą veikti su kitais, imuosi iniciatyvos ir pradedu numatyti reikalingas priemones, komentuoju atliekamą veiklą.	16.4. Paaiškinu, kad susidūriau su problema, stengiuosi ją įveikti, išbandau žinomus būdus numatydamas pasekmes, stebiu savo veiklos rezultatus.	11.5. Laisvai kalbu apie tai, kas vyksta, vyko ir vyks, tinkamai vartoju gramatines formas, kalbu sudėtiniais sakiniiais, trumpai papasakojau, diskutuoju ir atsakau į klausimus; kopijuoju arba užrašau raides, simbolius, žodžius.
4.5. Naudoju įvairius nusiramimo ir konflikto sprendimo būdus, gebu ilgam suteikti dėmesį ir pastangas, kai veikia įdomi, laikausi kasdienių susitarimų ir taisyklių.	4.4. Nusraminu kalbėdamasis su kitais, mokuisi susilaikyti nuo impulsyvių veiksmų, laikytis susitarimų, numatau netinkamo elgesio pasekmes.	6.4. Pasitikiu mokytojais, įsitraukiu į jų siūlomą ir savo sugalvotą veiklą, turiu nuolatinį žaidimų draugą, pastebiu keletą savo ir kitų panašumų bei skirtumų, prisidedu prie grupės taisyklių kūrimo.	15.4. Pradedu suprasti tyrinėjimo procesą: keliu klausimus ir ieškau atsakymų pasirinkdamas man žinomas ir naujus tyrinėjimo būdus, priemones.	18.4. Išreiškiu susidomėjimą ir norą veikti su kitais, imuosi iniciatyvos ir pradedu numatyti reikalingas priemones, komentuoju atliekamą veiklą.	16.4. Paaiškinu, kad susidūriau su problema, stengiuosi ją įveikti, išbandau žinomus būdus numatydamas pasekmes, stebiu savo veiklos rezultatus.	11.5. Laisvai kalbu apie tai, kas vyksta, vyko ir vyks, tinkamai vartoju gramatines formas, kalbu sudėtiniais sakiniiais, trumpai papasakojau, diskutuoju ir atsakau į klausimus; kopijuoju arba užrašau raides, simbolius, žodžius.
6.5. Bendrauju su pažįstamais ir nepažįstamais suaugusiais mokyklos aplinkoje, su skirtingų interesų ir gebėjimų turinčiais vaikais, ieškau taikų nesutarimo sprendimo būdų, laikausi įsipareigojimų grupėi.	2.4. Pastoviu ant vienos kojos, bėgu, šokinėju, važiuoju balansiniu dviračiu. Derinu judesius su kitais. Laikau rašiklį, gana tiksliai atlieku judesius: pletstak ir pristak, pagauju kamuolį, kerpu, atsegu ir užsegu, atitraukiu ir užtraukiu, įpliu.	1.4. Žinau, ką valgyti sveika. Bandau serviruoti stalą ir laikytis elgesio prie stalo taisyklių. Savarankiškai naudojuosi tualetu, prausiuosi, rengiuosi, tvarkau žaislus. Mokuisi saugiai elgtis kelyje, naudotis veiklai skirtais aštriais daiktais. Žinau, į ką kreiptis pagalbos iš kitų nelaimel.	13.1.4. Noriai išbandau skirtingas piešimo priemones, galiu piešti storomis, plonomis ir kitokiomis linijomis, jau pavyksta nupiešti man rūpimus daiktus.	13.1.4. Noriai išbandau skirtingas piešimo priemones, galiu piešti storomis, plonomis ir kitokiomis linijomis, jau pavyksta nupiešti man rūpimus daiktus.	13.1.4. Noriai išbandau skirtingas piešimo priemones, galiu piešti storomis, plonomis ir kitokiomis linijomis, jau pavyksta nupiešti man rūpimus daiktus.	13.1.4. Noriai išbandau skirtingas piešimo priemones, galiu piešti storomis, plonomis ir kitokiomis linijomis, jau pavyksta nupiešti man rūpimus daiktus.
2.5. Įvairias būdais einu, bėgu, šokinėju, lipu. Metu, gaudau, spiru kamuolį iš įvairių padėčių. Priminus sėdžiu, stoviu, vaikštau taisyklingai. Laikau pieštuką ir žirkles taisyklingai, atlieku tikslius judesius su smulkiais daiktais.	1.5. Žinau, kodėl svarbu valgyti įvairų maistą, kaip jis atsiranda ant mūsų stalo. Valgau barkingai su stalo įrankiais, susitvarkau pavalgęs, po veiklos. Mokuisi laikytis saugumo taisyklių, žinau, į ką kreiptis iškilus pavojui.	12.5. Mėgaujuosi muzikavimu, šoku, vaidyba, dailės veikla, geriuosi kalba, gamta, geru elgesiu, darbais, turiu savo nuomonę ir savitą skonį.	13.1.5. Numatau, ko man prireiks kūrybiniam sumanymui įgyvendinti, kuriu įvairiais būdais, grožiuosi kitų darbais.	13.1.5. Numatau, ko man prireiks kūrybiniam sumanymui įgyvendinti, kuriu įvairiais būdais, grožiuosi kitų darbais.	13.1.5. Numatau, ko man prireiks kūrybiniam sumanymui įgyvendinti, kuriu įvairiais būdais, grožiuosi kitų darbais.	13.1.5. Numatau, ko man prireiks kūrybiniam sumanymui įgyvendinti, kuriu įvairiais būdais, grožiuosi kitų darbais.
2. FIZINIS AKTYVUMAS	1. KASDIENIAI GYVENIMO ĮGŪDŽIAI	12. ESTETINIS SUVOKIMAS	13.1. DAILĖ	13.3. ŠOKIS	13.2. MUZIKA	

11. KALBINĖ RAŠ-
14. KŪRYBINIS
17. GEBĖJIMAS
13.4. TEATRAS

Priedas Nr.3

<https://drive.google.com/file/d/1qAonpX7XOJhKHfZfTLpPpcViG5BUAH/view>

	7. APLINKOS PAŽINIMAS	8. MATEMATINIS MĄSTYMAS	9. SKAITMENINIS SUMANUMAS	15. TYRINĖJIMAS	18. MOKĖJIMAS MOKYTIS	16. PROBLEMŲ SPRENDIMAS	10. KALBŲ SUPRATIMAS
	7.6. Lyginu gamtos objektus ir reiškinius, įvėliju panašumus ir skirtumus, objektus grupuoju. Jaučiu ryšį su savo socialine, kultūrine ir gamtine aplinka, paaiškinu, kodėl ir kaip išteklius reikia tausoti. Pasakoju apie kai kurias savo ir man žinomas kitų kultūrų šventes. Domiuosi įvairiomis profesijomis. Vartoju žodžius praeičiai, dabarčiai ir ateičiai, metų laikams nusakyti.	8.6. Parašau skaitmenimis skaičius iki 10; randu ir pasakau, kiek daiktų daugiau nei 5, kiek trūksta iki 10; sudedu, atimu 7-ly ribose. Įsitraukiu į diskusijas apie įvykius: įvykis, neįvykis, gali įvykti. Judu pagal įsidedamą planą, paaiškinu ar pavaizduoju atgalinį kelią. Randu, kaip palyginti nežymiai besiskiriančius išmatuojamus dydžius. Dėliuju, konstruoju, komponuoju dvimačius ir trimatius objektus. Kuriu ir tyrinėju sekas su pasikartojančiais elementais. Vartoju vis platesnį matematinį žodyną.	9.6. Prižiūrimas įvairiomis veiklomis pasirenku ir derinu bent dvi skaitmenines priemones ir informacijos šaltinius, saugiai dalinuosi tuo, ką sukuriau. Sudarau, vykdu ir koreguoju paprastą komandų seką programavimo aplinkose, vis geriau suprantu, kaip valdomi robotai.	15.6. Tikslingai tyrinėju įvairias aplinkas, objektus ir reiškinius pastelkdamas skirtingus tyrinėjimo būdus. Radinius lyginu, grupuoju, jais dalinuosi su kitais.	18.6. Drąsiai įsitraukiu į iššūkio reikalaujančią veiklą, numatau tikslą, priimu sprendimus jam pasiekti, ieškau informacijos ir priemonių, stebiu veiklos procesą, jį koreguoju, dalinuosi patirtimi ir rezultatais.	16.6. Man patinka sudėtingos užduotys, stengiuosi jas įveikti pats ar su kitais vaikais, apmąstau galimus sprendimus, pasirenku tinkamiausią, stebiu pasekmes ir, jeigu reikia, keičiu veikimo būdus, padedu kitiems.	10.6. Pradedu suprasti perkelting žodžių reikšmę, keletą artimiausioje aplinkoje vartojamų kitos kalbos žodžių; pradedu skirti žodžių garsus ir skiemenis. Domiuosi įvairiais rašytiniais tekstais, numatau man skaitomo teksto tešinę, atpažįstu nuo kelių iki keliųolikos abėcėles raidžių, keletą užrašytų žodžių.
3. EMOCIJŲ SUVOKI- MAS IR RAIŠKA	5.6. Samprotauju apie savo savybes ir gebėjimus, tyrinėju savo kūno augimą, pastebiu savo kūno vidinių sistemų veiklos išorinius ženklus. Dalyvauju savo šeimos, grupės sprendimų priėmimo, pasakau savo tautybę, tyrinėju ir skiriu savo ir kitų salų simbolius, kalbą, tradicijas.	7.5. Atpažįstu ir pavadinu tyrinėjamus gamtos reiškinius, kai kuriuos tolimų kraštų augalus ir gyvūnus, pasakoju apie jų gyvenimo būdą, požymius. Paaiškinu, kaip naudojame gamtos išteklius, rūpinuosi aplinka. Pavaizduoju ir pasakoju, kuo mano šeimos tradicijos skiriasi nuo kai kurių kitų kultūrų. Pristatau savo aplinkos man žinomas objektus ir vietas. Pradedu suvokti įvykių chronologiją.	8.5. Skaičiuoju 9-ly ribose. Palyginu, sudedu, atimu, sujungiu, išskaidau daiktų kiekį 5-ly ribose. Tyrinėju dvimates, trimates figūras ir jų atvaizdus, matomus objektus vis tiksliau pavaizduoju plane, kuriu įvairių objektų sekas, išbandau savo kūną ir daiktus kaip matavimo vienetus, dalinuosi atradimais.	9.5. Išbandau įvairius išmaniųjų įrenginių ir priemonių valdymo būdus, ieškau informacijos, kuriu nesudėtingą skaitmeninį turinį, laikauisi saugumo taisyklių. Iš simbolių dėliuju komandų sekas, išbandau jas žaidybiniuose programavimo aplinkoje, aiškinu.	15.5. Vis labiau įsitraukiu į įvairių objektų ir reiškinių tyrinėjimą: ieškau požymių, panašumų ir skirtumų, aiškinu sandarą, veikimo principą.	16.5. Atpažįstu ir sprendžiu kasdienes problemas, kartu su kitais vaikais ieškau naujų būdų, kaip įveikti iššūkį, samprotauju apie problemą, kas pavyko, kas ne.	10.5. Suprantu sudėtinius sakinius, pradedu siėti kalbos garsus su raidėmis, iš klausos atskiriu tuo pačiu garsu prasidedančius žodžius. Atidžiai klausausi tekstų literatūrinę kalbą ir tarmiškai, suvoku skirtingų žanrų leidinių viršelius, atpažįstu kelis spausdintus žodžius.
	3.6. Gebu kalbėtis apie emocijas ir jausmus, taikau įvairius būdus, padedančius pasijusti geriau, atpažįstu, kaip jaučiasi kitas, bandau jam padėti.	5.5. Žinau savo augimo istoriją, įsivaizduoju, koks būsiu užaugęs, aiškinuosi, kas yra mano kūno viduje, ką jis gali ir ko negali. Suprantu, kad esu savo šeimos ir mūsų grupės narys, pasakau, kokia kalba kalbu, kokioje šalyje gyvenu, pasakoju, kuo man ypatinga mano šeima, grupė, šalis.	3.5. Mokausi komuniukuoti apie jausmus bei emocijas ir jas išreikšti sau ir kitiems priimtinais būdais.	JAUTRUS SOCIALINEI IR KULTŪRINEI ĮVAIRIAI LANKSČIAI MĄSTANTIS PASIEKIMŲ ŽINGSNELIAI: 5–6 BESIRŪPINANTIS SAVIMI IR KITAI KŪRYBINGAS KOMUNIKABILUS SĖKMINGAI BĖSIMOKANTIS			
	4.6. Siekdamas tikslo, gebu atidėti kai kurių norų patenkinimą, mokausi suvaldyti pyktį, susilaikyti nuo netinkamo elgesio, kai esu provokuojamas, lengvai priimu dienos ritmo pasikeitimus.	4.5. Naudoju įvairius nusiramino ir konfliktų sprendimo būdus, gebu ilgam suteikti dėmesį ir pastangas, kai veikia dromi, laikauisi kasdienių susitarimų ir taisyklių.	6.5. Bendrauju su pažįstamais ir nepažįstamais suaugusiais mokyklos aplinkoje, su skirtingų interesų ir gebėjimų turinčiais vaikais, ieškau taikų nesutarimo sprendimo būdų, laikauisi įsipareigojimų grupei.				
6. SANTIKAI SU SUAUGUSIAIS IR BENDRAVIMAS	6.6. Suprantu, koks mano elgesys yra priimtinas bendraujant su kitais, kodėl svarbu laikytis susitarimų dėl elgesio, stengiuosi bendrauti pagarbiai, mokausi tarpininkauti sprendžiant nesutarimus.	2.5. Įvairias būdas einu, bėgu, šokinėju, lipu. Metu, gaudau, spirnu kamuoli iš įvairių padėčių. Priminu sėdžiu, stoviu, vaikštau taisyklingai. Laikau piestuką ir žirkles taisyklingai, atlieku tikslus judesius su smulkiais daiktais.	1.5. Žinau, kodėl svarbu valgyti įvairių maistą, kaip jis atsiranda ant mūsų stalo. Valgau tvarkingai su stalo įrankiais, susitarkau pavalgęs, po veiklos. Mokausi laikytis saugumo taisyklių, žinau, į ką kreiptis iškilus pavojui.	12.5. Mėgaujuosi muzikavimu, šoku, vaidyba, dailės veikla, geriuosi kalba, gamta, geru elgesiu, darbas, turiu savo nuomonę ir savitą skonį.	13.1.5. Numatau, ko man prireiks kūrybiniam sumanymui įgyvendinti, kuriu įvairias būdas, grožiuosi kitų darbais.	13.3.5. Šokdamas atrandu naujus judesius, judėjimo galimybes; generuoju idėjas, šoku sukamuosius ratelius; kuriu ir šoku kompozicijas iš penkių šešių judesių, turiu nuomonę apie pasirodymą.	17.6. Mokausi įsitraukti į kolektyvinius režiūsinius ir naratyvinius vaidmenis. Mėgstu žaisti netradicines erdves, lengvai jas pritaikau žaidimui. Galiau dalyvauti kuriamose naratyvinių žaidimų pasauliuose, gebu lanksčiai kaitalioti vaidmenis.
	2.6. Nubėgu vis ilgesnį atstumą, šoku į tolį, aukštį, koordinuoju judus, orientuojuosi erdvėje. Taisyklingai sėdžiu, stoviu, vaikštau. Atlieku vis sudėtingesnius veiksmus su smulkiais daiktais, konstruoju.	1.6. Renkuosi valgyti sveikatai palankų maistą. Rūpinuosi daiktais grupėje. Laikauisi sutartų saugaus elgesio taisyklių. Sakau „stop“, „ne“ reaguodamas į mano privatumą pažeidžiantį elgesį. Žinau pagalbos telefono numerį.	12.6. Kurdamas nepaisau standartų, pasakoju apie vaizdinius, kylančius patiriant kūrinus, stebint aplinkos ir gamtos reiškinius. Siūlau, kaip gražinti, tobulinti aplinką, vertinu kitų kūrybą.	13.1.6. Kuriu įvairius kūrybinius darbus įvairiomis dailės technikomis, jas pasirenku pagal sumanymą, galiu papildyti ženklais, žodžiais ir kitomis detalėmis, aptariu savo ir kitų kūrybą.	13.3.6. Šokdamas judesiu vaizduoju emocijas, veiklų charakterius, šoku vis sudėtingesnius šokus ir ratelius, kuriu temines šokio kompozicijas, grafiškai ar žodžiu perteikiu šokio eigą.	13.2.6. Tyrinėdamas lyginu garsus, groju sudėtingesniais instrumentais; dainuoju sudėtingesnes dainas, kuriu kelių muzikos elementų akompanimentus, žymiu juos sutartiniais ženklais. Vartoju vis daugiau muzikos sąvokų, aptariu atitiktą muziką, kūrinio paskirtį.	
	2. FIZINIS AKTYVUMAS	1. KASDIENIAI GYVENIMO ĮGŪDŽIAI	12. ESTETINIS SUVOKIMAS	13.1. DAILĖ	13.3. ŠOKIS	13.2. MUZIKA	

